

GAZDASÁGI LAPOK

4. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Január 24.

Finom

Hanna vetőárpa

beszerezhető

Bükkmogyorósi gazdaságban

vasutállomás: Szilvássvár (Eger-putnoki vasut mentén).

Érdeklődők forduljanak a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalához 1178. szám alatt.

Tavaszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegoesebb foszforsavas munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszkö-zöltetnek, sovány, ugy hizott állapot-ban **URL REZSŐ** sertésbizományos-nál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfőzde

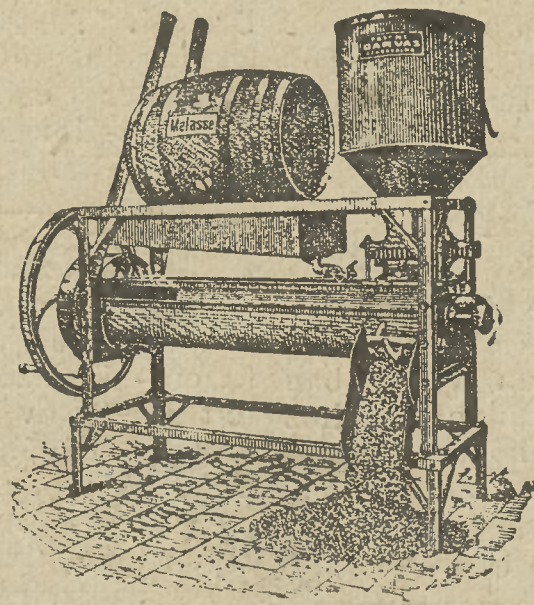

bérpalota). — Telefon: 97—05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Első utántermésű „Proskowetz“-féle „berlini“ árpakiállításán 2-ik díjat nyert

Hanna-Pedigree-árpa

kötelezettség nélkül, mig a készlet tart, 100 kg.-onkint 20 koronáért helyett Egyedrábacsanak állomás kapható az **Egyedi uradalomban, Egyeden.** Posta: Egyed (Sopronmegye). Vasutállomás: Egyedrábacsanak. Mintát kívánatra bérmentve küld az uradalmi intézőség. Megrendelések a vételár előleges beküldése vagy utánvétel mellett eszközöltetnek.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmany az, melyet a gazda maga állit elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura“ melasse-erőtakarmany készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3—4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, enyvtelevcsontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdák ellátó részv.-társ. Iroda és mintatelep: Budapesten, V., Zoltán-utca 12. Sürgőnyezim: Oxigen. Telefon: 99—43

Tavaszbuzza

beszerezhető a

Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezeténél

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca 8. szám.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, mig tolem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona. Delaware ezre 100 korona.

Czím:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok 764.760.16

Osszesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor.
1902. . . . . 59.782.28 1905. . . . . 61.730.60
1903. . . . . 109.331.73 1906. . . . . 39.243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

**ZSÁK
PONYVA
KÖTÉL**
POLLÁK SÁMUEL
SZEGED

Alkalmazást keresők.

Gőzeke-gépész

ajánlkozik nagy uradalmakba. Fiatal, nős, ügyes, megbízható ember több évi gyakorlattal. Tudakozódók forduljanak e lapok kiadóhivatalához 1143. sz. alatt.

Gazdasági segédtsízi

állást keres gyakorlattal bíró, okleveles, nőtlen, keresztény fiatal ember. N. N. Keszthely, poste restante.

Dunántúlra

1500 holdig terjedő birtokon áprilusra állást keres, nős, 33 éves gazdatiszt — Czim a kiadóban 555/909. szám alatt.

Gazdatiszt

azonnal vagy áprilusra állást keres. Január 21., 22., 23. és 24-én Budapesten tartózkodik. Naponta található: Zenepalota, Liszt Ferenc-tér, a kapusnál.

Kertész

állást keres azonnali belépésre a legnagyobb igényeket is kielégítő elsőrendű bizonyítványokkal bíró 38 éves, r. k., nős műkertész, aki ért a hajtathoz, a korai zöldségtermeléshez, a gyümölcsészethez és a virágkertészethez. Megkeresések „Lőrincz” jelige alatt e lapok kiadóhivatalához címzendők 530. szám alatt.

Konvencziós segédtsízi

állást keres, avagy kisebb gazdaságban ispáni állást, gazdasági tanintézetet végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, nőtlen gazdasz, protestáns vallású, szerény igényekkel, hol szorgalma, becsületessége által jövőjét megállapíthatná. Jártas a dohánytermelésben, szeszgyártásban, cukorrépa-termelésben, hizlalásban, mész-kőhomok téglagyártásban, tehenészetben és az egyszerű számvitelben; beszél magyarul és tótul. Bővebb információt nyújt: Szilassy Zoltán ur országgyűlési képviselő, Bpest, Köztelek, Kriek Aladár ur nyug. korona urad. felügyelő Léva, Gróf Sándor ur gazdasági intéző Nógrád-Ecség. Allását mielőbb óhajtja elfoglalni. Czim a kiadóhivatalban 1216. szám alatt.

Földmivesiskolát

jeles sikerrel végzett, ev. ref. vallású, 20 éves, nőtlen egyén, jelenleg egy nagyobb gazdaságban mint kiségitő van alkalmazva, 1909. év január hó elsejére vagy későbbi belépésre az állást szerény feltételek mellett elfogalhatja. Czim: Mészáros Imre, u. p. Békés-Csaba, Pusztá-Kamut.

Kulesár

vagy tehenészgazdai állást keres fiatal, nős, gyermektelen egyén, ki tejjgazdasági iskolát végzett, a tehenészet minden ágazatában teljesen jártas, tejfeldolgozáshoz ért, 1909. január hóban állását óhajtja változtatni. Czime: Csernát Sándor tehenészgazda, u. p. Nagy-Perkáta (Fejér m.).

Földmives

s tejjgazdasági szakiskolát kitüntetéssel végzett egyén szerény feltételek mellett állást keres. Megkeresések Cz. J. földmivesiskolai igazgatóhoz, Palicsfürdő intézendők.

Betöltendő állások.

Gazdasági

összes betöltendő állások közölve vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatószám. József-körút 38.

Egy vinczellér

és borászati iskolát végzett fiatal-ember alkalmazást nyerhet, aki a gazdaság összes ágaiban jártassággal bír. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal gróf Bethlen István uradalmi intézségéhez küldendők, Vajdakamarás, u. p. Mócs, Kolozs megye. Belépés február 15.

Pályázat.

Nmlt. báró Wodianer Albert komjáthi uradalmában betöltendő: egy gazdasági irtokai állás, 420 K évi fizetés, teljes ellátás. Pályázhatnak gazdasági akadémiát végzettek, róm. katolikusok, kik a német nyelvet írásban is bírják, katonai kötelezettségüknek megfeleltek. Tót nyelv és gépkezelői vizsga előnyt biztosít; egy kulesári állás, 500 K évi fizetés, lakás, fűtés, világítás és élelmezéssel. Kötelessége a gazdasági műhelyek ellenőrzése, ugy a szeszgyári, mint egyéb gazdasági fogyasztási cikkek elszámolása, egyéb felügyelet és irtokai teendők végzése. A gazdasági gyakorlatban jártasság s a tót nyelv némi bírása kívánatos. Folyamodványok egyszerű bizonyítványmásolatokkal — melyek vissza nem adatk — arczképpel és keresztlevéllel felszerelve, a jószágfelügyelőséghez, Komjáth, Nyitra m. címzendők.

Irtok,

ki az irtokai munkákban és a könyvelésben jártassággal bír, felvétetik. Fizetés havi 24 kor. pénz és teljes ellátás. Kik némi gazdasági gyakorlattal bírnak, előnyben részesülnek. Ajánlatok **Dr. K. Tompa Arthur** mezőgazdasága, termény- és malomüzletéhez czimezve kéretnek Kraszna-Horvát, u. p. Kraszna, Szilágy megye.

Bérgazdaságomban

betöltendő egy **ispáni** állás. Földmives-iskolát jó sikerrel végzett, katonai kötelezettségének eleget tett 25—35 év körüli keresztény, erélyes, néhány évi gyakorlattal bíró, jó írású, nőtlen egyének pályázhatnak. Pályázatok ezen lapok kiadóhivatalába küldendők 550/909. szám alatt.

Keltetőtojások

tavaszi szállítására előjegyezhető

Reitter Oszkár

főkapitánynál

Nagybecskerekén.

Angliából hozott fajtisza tolvív elsőrendű **Fehér Orpington** **Fehér Wyandotte** (amerikai ki üő téli tojó) **Sárga Orpington** **Oriás pekingi kacsa** tojások darabja 70 fillér. Törén és rázásmentes, teljesen biztos csomagolás faldákban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Bögárd, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. **Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések.** **Allami nagy aranyérem.**

**PIEDLER
JÁNOS**
LENFONÓGYÁRA
KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyereshez, valamint **kaszált és géppel csépeelt lenszalmattetszés szerinti mennyiségben a legeredeti (pernai) orosz lenmagot.**

A kis-szántói

uradalomban 45 drb. tiszta simenthali kis bornyas friss fejős és hasas tehén eladó. Czim: **Kis-Szántói uradalom** u. p. **Bors, Biharmegye.**

Magyar Erdész

erdészeti és vadászati szaklap

Szerkeszti és kiadja

IMECSFALVI IMECS BÉLA

Borsod-Apátfalván.

Előfizetési ár:

Egész évre. . . 14 korona.

**Pannonia
szálloda**

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

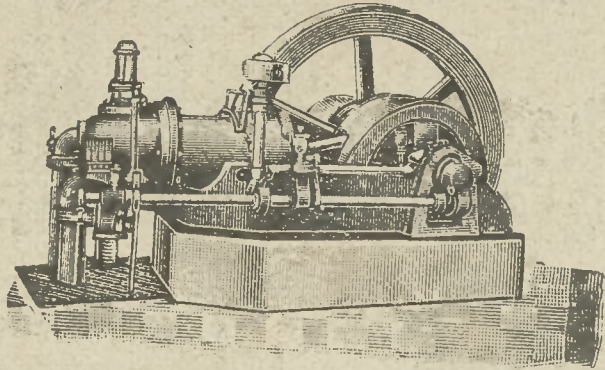
a fő-és aszkáronnak jelenleg legkényelmesebb berendezést szállodák, legkényelmesebb étkezést termel.

Önműködő, kocsira szerelt **növénypermetező** répa és burgonya permetezésre, valamint a **vadrepce, vadmustár** és másféle **gyom** kiirtására szállit:

Ig. Heller,
Bécs,
II., Praterstrasse 49.

Képviselek

kerestetnek.

Sürgőnyozim: Turbina Budapest.
Telefon szám: 101—25.

Fischer János mérnök

malomépítési vállalkozó és műszaki irodája. „Tangye-s” Birminghami motor- és gépgyáranak Magyarországi és társországainak kizárólagos vezérképviselője. Kivétel az összes világgrés felé. Évi gyártás körülbelül 3000 motorgép.

BUDAPEST,

V., Báthory-utca 1., Nádor-utca 35.

TANGYE's-féle szivógáztelepek, antracit, koksz és faszénre. **TANGYE's**-féle légszesz-, benzin-motorok. **TANGYE's**-féle benzin- és szivógáz-lokomobilok. **TANGYE's**-féle gőzgépek, álló- és felvölges rendszertiek. **TANGYE's**-féle duplex-, gőz-, központfűtő- és közlómű-hajtású szivattyúk. **TANGYE's**-féle szerszámgépek gyorsesztergályozó acél részére, a legmodernebb szerkezettel. **TANGYE's**-féle minden fajtájú emelőgépek.

Elsőrendű kivétel! **Világhírűek és versenyképesek!** Versenyképes árak! Hengergépek. Koptatógépek. Hámozógépek. Siksziták. Kőrszíták. Liszthengerek. Felvonók. Malomkövek. Közlóművek. Turbinák. Vízikerekek. Gőzgépek és kazánok. Teljes malomberendezések és átalakítások. Tervek szerkesztése és költségvetések. Tűzkár-beclések.

Tavaszi buza vetőmag.

Teljes csiraképességű, jó minőségű tavaszi buza vetőmag eladó, vevő zsákjában ab Szomotor vagy Sárospatak, métermázsánként 30 korona. 1 waggon vételénél 5% engedmény.

Megkeresésre bővebb felvilágosítás és mintákkal szolgál:

Gróf Mailáth József ur

tisztartói hivatala

Pta-Karád, u. p. Sárospatak.

MEGJELENT a KODOLÁNYI-féle 1909. évi **Gazdasági Zsebnaptár**

49-ik évfolyama a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2.80 kor. Ajánlott postai szétküldéssel 3.25 K. Utánvétellel küldve 3.45 K.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körút 7.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mezel gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre 8
Negyed évre 4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körut 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vesz fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

SZEMLE.

(Az időjárás. — A szerb buza újabb megjelenése a budapesti tőzsdén. — A hizott marha nagy áresése. — Kellemetlenségek a bor szállítása körül a vasutakon. — Az adóreform a képviselőházban.)

Langy meleg eső és utána pár napig verőfényes szép meleg időben volt részünk. Passzió volt falun a déli órákban 15—16 fokos melegben téli kabát nélkül járkálni és sütkérezni a verőfényben, — hozzátéve, — a hó vakító fehér miliójében. A langy meleg eső sok havat elvitt. Budapestről lefelé már nagyon kevés a hó. Fölfelé a sikokon elolvadt Barsig, Nyitraig — azontul mindig több és több fel a Kárpátokig. A Kárpátok előhegyei még egészen el vannak lepve hóval. Megfigyeltük. A szántásokban a hólevet beitta a föld. A tarlókon ott vannak a hó létócsák. Azért hozzuk azt föl, mert sokfelé vitták, hogy a keményre fagyott földbe az olvadó hó nem képes beszivárogni, és ennélfogva a lejtőkről leszalad a hó a nélkül, hogy a föld nedvesség szükségletét kielégítene. Ámde nem így volt! A csendesen olvadó hó levét mégis csak a föld itta be, — kivéve a tarlókon, a hol ez nehezebben megy. Megjegyezzük azt, hogy a téli nedvesség eddig nagyon kevés. Ha nem kapunk még több havat vagy esőt és a tavasz is száraz lesz, akkor baj lesz. A 20-iki ujhöld nem hozott esőt vagy havat, pedig szívesen vártuk. Kikelt vetéseket sem láttunk. Délmagyarországon ez valószínűbb, de a centrumban és a Pest feletti részekben kopáron barnit a bevetett föld. Hétfőn lesz Pál fordulója, a melyhez a gazdák ősi tapasztalatok alapján bizonyos következtetéseket fűznek.

A gabonapiacson e héten is voltak érdekes mozzanatok. A buza ára jelentékenyen emelkedett. Amerikában élethalál harezot vívnak a börzéken a hausse és besszpart. Utóbbinak Armour a sertéskirály a vezére. De a hosszpart is nagyon erős; és tömérdek buzát összevásárolt. Nálunk a folytonos panasz az, hogy nincs buza. A malmok nem képesek kapni és újabb őrlési redukcziót terveznek. Tele kiabáltak a lapokat, hogy nagyobb tétel 15000 mm. szerb buzát vettek, a mely azonban csak a hajózás megkezdésével kerül szállításra. Ez a szerb buza azonban rettentő silány. Mi azt hisszük, hogy tévedtünk. Nem májusban, de jóval előbb fog megkezdődni az import, mert a készletek országszerte már összezsugorodtak.

Az állatpiaz szenzácziója a hétfői bécsi vásár. Oly nagy volt a fölhajtás, hogy a hizott marha ára 6—7 koronával esett mázsánként. A marhakereskedők óriási összegeket vesztek. Egy kereskedő például 46 krért vett prima hizott ökröket és 37 krért volt kénytelen odaadni.

Előfizetési felhívás!

A Gazdasági Lapok 61-dik évfolyamára és annak mellékletére az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok-ra.

Ez utóbbi önállóan is megjelenik és mint önálló lap a IX-ik évfolyamba lép.

Daczára annak, hogy a lapkiállítási költségek tetemesen emelkedtek, mi miatt más szaklapok az előfizetési árat tetemesen felemelték, mi maradunk ezután is a régi árak mellett, — de azzal a megjegyzéssel, hogy semmiféle kedvezményt ezentul adni képesek nem vagyunk.

Előfizetési árak:

A „Gazdasági Lapokra”-ra mellékletével, az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok”-kal együtt:

Egész évre 16 korona.

Fél évre 8 korona.

Negyedévre 4 korona.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok”-ra külön

Egész évre 10 korona.

Fél évre 5 korona.

A Gazdasági Lapok és az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

Megjegyzés. A »Gazdasági Lapok«-ra vagy annak mellékletére »Az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok«-ra és a Kodolányi-féle zsebnaptárra ugyanazon postautalvány használható fel, de kérjük azt aláhuzás és a nem kívántnak törlesztéssel megjelölni. Az előfizetés megújítására kérjük lehetőleg a régi czimszalagot fölragasztani a szelvényre. Így az elkönyvelés gyorsabb és hibátlanabb.

Mennyi a differenzia és a költség! Csak egy cikkben mutatkozik emelkedés. A fejős tehének lefező gazdaságok céljaira keresettek. Pozsonymegyében a kereskedők a jó fejős tehenekeket 42 krért veszik és 45-ért adják. A sertések ára ezelőtt két héttel Bécsben 6 koronával esett, a mult héten 2 koronával emelkedett. Így tehát csak 4 korona az esés. Érdekes, hogy az olaszok a magyar hizott marha- és tojáspiacson mint vevők szándékoznak töllelni. Egyelőre tudakozódnak. Erdélyben a jármos ökör ára emelkedett. Árak a legutóbbi vásárokon 650—800 korona közt mozgott páronkint.

Általános megbotráncózást okoz a bor vasuti szállításának ügye. Tömérdek az eset, hogy 30—40 hektoliter borszállítmányból csak 20—25 hektoliter érkezik meg. A többi kifolyik? Persze, hogy ki. A feladót azzal igyekeznek letromfolni, hogy nem volt védő abrincs. A tolatásoknál a hordók nem állják ki a taszigálásokat stb. Valósággal azonban úgy van a dolog, hogy a vasuti alsóbbrendű alkalmazottak garázdálkodnak. Nem kell a hordót a wagoonba rakni, hogy be lehessen ütni a fenekét. Nos hát a wagoonban is meg lehet ezt tenni. A bor-, gabona- és a szénszállítmányok azok, a melyeknél ezek a

bajok legsűrűbben fordulnak elő. Az állomásfőnökök panaszkodnak, hogy nem léphetnek föl erőlyesen a mulasztást elkövető alantos közegekkel szemben, mert rögtön ott van a gróf Battyány elnöklete alatt levő vasuti szakszervezet és még büntetésből őket helyezik el. Így tehát fejtelenség kap lábra, a melynek következményeiként a sok vasuti szerencsétlenség is jelentkezett. A kereskedelmi miniszternek erőlyes rendelete ez utóbbiaknak úgy látszik, hogy véget vetett, mert jó ideje (jó órában legyen mondva) nem fordulnak már elő vasuti összeütközések. De ilyen rendelet elkelő lenne a szállítmányokra nézve is, — mert ha ez orvosolva nem lesz, akkor nem fogjuk tudni értékesíteni borainkat, mert a szállításért a felelősséget sem a vevő, sem az eladó nem lesz hajlandó viselni.

Megkezdették az adóreform tárgyalását a képviselőházban. Az egész ország fázik ettől a dologtól, mert emelésről van a szó. A miniszterelnök váltig hangoztatja, hogy szó sincs adóemelésről. Sőt ellenkezőleg kezdetben reá fog a reformra fizetni az állam. A miniszterelnök csak az adózás eddigi aránytalanságait akarja megszüntetni. Ámde a közönség nem hisz és városok,

Megjelent a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

(BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM)

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG

baromfi tenyésztési és háztartási czikkek

Kivánatra bérmentve küldjük.

ÁRJEGYZÉKE.

Kivánatra bérmentve küldjük.

gyárosok kereskedelmi testületek nagy arányú mozgalmakat indítottak a reform ellen. Ezek a foglalkozások a gazdákat vádolják, hogy nekik kedveznek. Hieronimi ki merete mondani azt, hogy a gazdák csak 3% adót fizetnek. Mi ez? A tudatlanság vagy roszakarat mérhetlen foka? A pénzügyminiszter a képviselőházban elmondott beszédében ezt a következőleg rektifikálta.

A legnagyobb terhet ró a javaslat az ingatlanokból fundált jövedelmekre, ezek közül a földre és a házra. A házadó nagyjában megmarad eddigi keretében némi mérsékléssel és egyszerűsítéssel. A földadóra nézve képtelenség a kereskedők értekezletének az a megállapítása, hogy a földadó átlag a föld jövedelmének csak 3 százaléka. A legújabb adatok szerint a földre rótt adóterhet arányba hozva a bérértékekkel, a földadó a föld jövedelmének tiz és fél százaléka. Vizsgálva, hogy ez hogyan oszlik meg, kis- és nagybérletek között, az tűnik ki, hogy ama földesknél, melyeknek kataszteri tiszta jövedelme nem haladja meg a 100 koronát, az adó megfelel a bérérték 7·9 százaléknak, a középbirtokoknál, a melyeknek a jövedelme 1000 koronáig terjed, az adó megfelel a jövedelem 9·05 százaléknak, az 1000 koronát meghaladó tiszta jövedelemnél pedig 11·2 százaléknak, sőt egyes nagybérleteknél, nagybirtokoknál, például az Esterházy-birtoknál a valóságos adó a bérösszegnek 17%-ra rug. Ez mutatja a vádak alaptalanságát és azt, hogy bizonyos progresszivitás van a birtok terjedelme szerint. A *tőkekamat-adó* megállapításánál nemcsak a teherviselési képesség, hanem magasabb közgazdasági szempontok is vezérelték. A mikor a tőkegyűjtés és a tőke jövedelmezősége a nagy világgazdaság befolyása alatt áll, akkor nem lehet elzárt szempontok szerint itélni meg a tőkének jövedelmét. Hogy emeljük gazdasági versenyképességünket és hitelünket, a mely minden foglalkozási ágra kihat, azért ajánlotta az 5 százalékos leszállításban álló jelentékeny áldozatot. Meggyőződése, hogy előbb-utóbb utat fognak törni e szempontok, különösen ma, a mikor a *gazdasági függetlenségnek és hitelviszonyaink önálló berendezésének irányában haladunk*. Sulyt vet arra, hogy a javaslatnak alapelvei úgy gazdasági, mint szociális szempontból törvényerőre emelkedjenek, azonban az *egyes részletekből természetesen tárczakérdést nem csinál*. Nem az uzsorászkodó intézetek iránt való kicsinyes szempontok vezették a 15 százalék megállapításánál sem. Jól tudja, hogy a gazdasági életben az altruizmusnak szűk szerepe van, de mégis javasolja

ennek az intézkedésnek a fölvetését, egyrészt, hogy morális elemet vigyen bele ezzel is az adóztatásba, másrészt, hogy mérséklően hasson ezzel is a kamatlábra, kivált egyes *vidéki pénzintézeteknél*, a hol az az egészségtelen tendencia tapasztalható, hogy *tulságosan nagy nyereségre dolgoznak*. A kereseti adót a javaslat leszállítja 5 százalékra. Nagy lármát csapnak azért, mert ezentul ennek utána fognak járni. De hol? *Nem a kis tételeknél*, mert ott nem fizeti ki magát, hanem a *nagyoknál*; ez pedig igazságos és helyes. A *kisemberekre* a legnagyobb figyelemmel van a javaslat és határozottan állítja, hogy szociális szempontból ilyen jelentékeny kedvezéseket kisembereknek soha sem adtak. Azzal vádolják a javaslatot, hogy mint minden adójavaslat, ez is adóemelés jelent. *Ezt sehol sem tudja a javaslatban felfedezni*. A földadó kiigazítása nemcsak a művelési ágak helyes keresztülvitelére, hanem az új osztályba sorozásra is fog vonatkozni. Minden községi képviselőtestület, törvényhatóság, pénzügyigazgatóság és ezáltal maga a pénzügyminiszter kérheti a kiigazítást s a legtöbb esetben ő is fogja kérni. Egészen új katasztert fölvenni, nem ajánlatos, azért is, mert ez körülbelül ötven millió koronába kerülne, de meg, mert akkor, a mikor a jövedelmi adóra törekszünk, a kataszternek ilyen sulyt tu'ajdonítani, anakronizmus volna.

Idáig a miniszter. Nekünk erre az a megjegyzésünk, hogy a kereseti adó várható szigorubb kezelése volt tehát az oka annak, hogy a mezőgazdaság ellen a kereskedők így kirohantak. A pénzügyminiszter pedig nem eléggé czáfolta meg vakmerő állításait, mert egészen elfeledkezett a községi pótdokról és tömérdek mindenféle adókról, melyeket a gazda a földadón kívül még fizet. A községi pótdók 100 - 120 %-ra is rugnak a falukon. Erről is jó lenne tudomást venni.

J.

Gazdasági levél.

Lengyel, 1909. január 18.

Nagyvárosi urak azt gondolják, hogy most a tél folyamán nincs is dolga a gazdának s csodálkozásuknak adnak kifejezést a fölött, miszerint unalmunkban miért nem forgatjuk gyakrabban a tollat a nyilvánosság előtt? Csekélységem is ily vád alá helyzetetett a fő- és székvárosi rokonság, sógoráság és komaság részéről, kik szentül meg vannak győződve, hogy mi alszunk november elsejétől márczius elejéig, akár a mormota vagy a medve. Összeül a törzskövéházban a vádtanács s egy dörgelemes levélben küld

hatalmas szemrehányásáradatot kopaszodó fejre, de eltűröm békével a szózuhanyt s teljesitem első sorban is azon kötelességeket, melyek hivatalomból erednek s csakis ha ezeknek nyakára hágok, foglalkozom magánügyekkel s ilyen privát dolog a levélírás. Ma csomagoltuk el a múlt évi számadásokat egy tisztességes terjedelmű ládába s expedialjuk uradalmunk számvevőjéhez, tehát szabadabbaknak érezzük magunkat s szakithatunk egy órácskát a privát ügyek részére is.

Hát kedves sógor ki ott ülsz — ha ülsz s nem ácsorogsz — aktacsomóid mellett a magyar kir. miniszteriumok egyikének valamelyik irodájában délelőtt 9-től délután 2-ig s körmölvsz szép lassan, nyugodtan, megfontolva, higgadtan, nagy esőndben, nem zavarva senki s semmitől; elhiheted, hogy mi gazdatisztek kint a vidéken, többet körmölünk, mint ti irodai emberek, legalább ilyenkor; — kivált ha azt mondja a szigorú szabályrendelet, hogy január 15-én le kell zárni mindent, el kell végezni a számadásokat. Tessék mindent leltározni, minden készletet felmérni, minden állatot megmázsalni s az összes pénztári s valamennyi anyagszámadást az utolsó fillérig vagy szemig pontosan összeállítani, egy esomó okmányt gyártani, azokat az illetékes tényezőkkel hitelesíteni vagy láttamozni, szóval aláírni s mindezek mellett a folyó napi ügyeket is hűséges szorgalommal pontosan elintézni. Hogyha ezeket az év első 3 hetében a ti kényes városi mivoltotok utánunk csinálja, akkor kalapot emelek előttetek s elismerem, hogy a nemzet napszamosai között a sokszor lenézett gazdatiszttal egyforma elbírálás alá eshettek az én — ugyan nem sokat mondó — szerény véleményem szerint is, de addig a gazdatiszttal más szemüvegen át nézem s másként itélem meg tevékenységét s osztályozom munkáját.

Sógorhoz beszélek, a koma is értheti. Mikor kora hajnalban 5 óra után a még alig befűtött irodámban hosszú számsorokat adok össze pld. a tehenészet jegyzékében; s jön egy zavaró kocsis, ki utalványt kér a szijgyártóhoz, mert a lószerszámán valami elszakadt, akkor már oda a zavartalanság s újra kell egy számoszlopot összeadálni. Vagy irsz egy jelentést földesuradhoz, egyszerre csak jönnek a helybeli tejszövetkezet érdemes igazgatóságának tagjai — szám szerint heten, mint a markotai ördögök — meghányi vetni ezen egyesület nagy ügyeit s bajait, nem dobhatod ki őket, hisz elnökük vagy; hát elmarad egy fél nappal a referáda s kapsz egy jó nagy orrot a princípálistól; de hát a közjóért ezt is zsebre vágod. Dolgozol tovább, mint

TÁRCZA.

Modern technika alkalmazása.

A munka kegyetlen robotját a pénz értéke az emberiség sorsául talán soha oly kifejezően nem írta elő, mint napjainkban. Ha csak az elmúlt századra tekintünk vissza s annak elejét a jelenel vizsgálat tárgyává tesszük, látjuk az idő és pénz értékének óriási mértékbeni elhatalmasodását, de ezzel szemben ma a haladásnak szabad eszköze, a technika jön segítségünkre. A technika, melynek legművészebb alkalmazása az idő okszerű kihasználásával kezdődik és keresztül halad a mindennapi élet összes fázisain, megdöntve modern alkalmazásaiban a dogmákat s a szabadgondolkozásuak egész új és a kor igényeinek megfelelő természetes rétegeit világitja meg, végre tiszta tudását adja annak, hogy mint a gyakorlatot, úgy az elméletet is csupán az élet

igazolhatja. Hogy mily nagy szükség van ezen általános, korszerű fejtegetést gazdasági szempontból vizsgálat tárgyává tenni, azt a sajnálatos apatikus viszonyokból ébredő táborában itt talán legalkalmasabb megfontolástárgyává tenni.

Elvetve a további fejlődés kérdésének beláthatatlan gondolatát a haladás technikájának a tradícióitól és előítéletektől ment szabad alkalmazását, mint a modern idők gyermekei örömmel üdvözölhetjük.

Nem új dolog, hogy a szabad gondolkodás elterjedése a tudatos munkának szerzett hivatást s ha szószerinti értelemben vesszük a modern munkást is úgy egy önmagában legtökéletesebb fejlődésben levő szövetséges lényvel kell, hogy megismerkedjünk. Nem ok nélkül állíthatjuk fel a kérdést mezőgazdasági sok tekintetben fejletlenek mondható viszonyaink között is, hogy e korszerű követelménynek csak alig találkozzunk s összevetve az ipar terén található állapotokról a mezőgazdasági problémát, úgy egy ellentétes,

sajátságos hiba kiküszöböléséről kell gondoskodnunk, mert míg a mezőgazdaság terén nemzetünk ragaszkodik a tradíciókhoz és extenzivitásában is tökéletes, de nem korszerű, addig iparunk tradícióról alig beszélhet. Elhanyagolt mezőgazdaságunk fejlesztését szem előtt tartva, nem vitathatjuk el, hogy ezzel karöltve s súlyos mulasztás pótlásaként nagy szükségünk van egy fejlett ipari élet megeremtésére. A mulasztás mérvét a természet bőkezűségétől megáldott hazánk kánaáni gazdagságán kívül szükséges is igazolni. S már most vessünk néhány pillantást az értelmes és szorgalmas iparos osztályra, vajjon nagyfokú lendületről kell-e ipari szervezkedésünk terén beszélnünk s mégis a megszokott tapasztalás szerint dugott pressziók miatt önálló ipari és gazdasági életéről (s főként a kor igényeinek megfelelő fejlettségéről) beszélhetünk-e?!

Tekintsük technikai tudásunkat! Elmondhatjuk, hogy tul van a kísérletezésen és megállapodott szakszerű alappal rendelkeznek, a miről azon-

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
Kisarankás

LŐHERG és **LUCERNA-**
magot

vásárol
a legmagasabb árakon
HALDEK
magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

valami méhec-ke, melyet megzavart ugyan egy nyári fergeteg, de a kisütött nap ismét kicsal a virág kelyheibe. Azt véled, az est nyugalmat ad s a néma csendben — mint a költő mondja — nem hangzik a legkisebbke jai, de jön egy deputáció, hogy a polgári olvasókör megválasztott ebben a perczen elnöknek s most rögvést tessék felczihelődni s a kedves polgártárs urak közé rohanni, vezetni a további tanácskozást, mert a korelnök felfüggesztette a közgyűlést. Ezen is tuestünk, dolgozunk nyugodtan — ha nem is éppen előkelően, míg csak nem tánczólnak a betűk szemünk előtt, akkor aztán Morfeus karjaiba vetjük magunkat s alszunk, mint egy bunda, de mikor már egy hétig így megy a postamunka az alvás sem a rendes többé, lidércnyomásunk van, az óriási számok tömkelege pokoli tánczokat jár álunkban s a főkönyv minden betűje tótágast állva meredezik lelki szemeid előtt. Szinte jól esik a nehéz álom után a korai felkelés s örömmel fogadjuk a szomoru hirt is, mely egy távoli majorban megbetegedett üszőről regél, mert hát ez kötelességgé teszi, hogy befogass s leszánkázz a pácienshez; így hát van alkalmad kiszellőzni koponyádat s ujult erővel foghatsz visszatérte után az irodai munkához, mert hát a bürokratizmus mindenütt tért hódít s ma már eljutott oda, hogy a gazdatisztkarban is feltétlenül uralkodik. 17 napon át reggel 1/2 6-tól este 7-ig, 1/2 8-ig körmöltem, irkafirkáltam, számoltam, nemcsak magam, de tisztársam is, míg végre elérkezett a megváltás órája, megjött a boldog óra már s utnak indítottuk fáradságunk fanyar gyümölcsét — a számadásokat. Mi történt ez alatt a világban? Mi a gazdaságban? Mi a szakirodalomban? azaz mi újság? Ezt ma még nem tudjuk, eddig nem volt időnk újságot vagy szaklapot olvasni, mert hisz lefeküdtünk estebéd után 8 órakor s fáradt szemhéjünk olvasni nem kívánt, de elménk nem is vette volna be a betű értelmét.

Kedves olvasó gazdátárs ne vegye zokon, hogy ily hosszú lére eresztett históriával untatva akarom napnál világosabban bebizonyítani, miszerint szellemeset nem irhatok, mert agyoncsigázott agyvelőm működése ma még nagyon primitív s fantáziám nincs.

Hanem ha már a képzelet szárnyain nem emelkedhetem a most oly alacsony szálló fellegek felé sem, akkor a földön levő dolgokról írok le egyet s mást.

Tudvalevő dolog, hogy a XX-ik század a fényűzés százada s minél díszesebbek akarunk lenni minden téren, így hát a gazdaságban is, pedig ez megboszulja magát, mert fájdalom sokba

kerül s a jövedelmet nem szaporítja megfelelő arányban, így hát arra ébredünk, hogy kevesebb lesz a bevétel, de szaporodik a kiadás.

Állításom igazolására ime néhány példa. Előbb jó volt az öreg rozoga cséplőszekrény, de hát a rosta szerkezete nem felelt meg a kor kívánalmainak — dobja még jó lett volna — el kellett adni, újat venni, mely piaczképes magot állít elő, de azért a cséplőmunkások nem dolgoznak ám egy csipetnyivel sem olcsóbban. Majd egy szalmahordó elevátor került a kerületbe, sokkal könnyebben ment a cséplőbanda dolga, kevesebb ember is meg tudott felelni a masina mellett, de azért nem vállalkoztak olcsóbban s a befektetés kamatai nem térülnek meg az uradalomnak. A kor kívánalmainak befolyása alatt, mivel már a kastélyban volt villanyvilágítás, a főtisztnek is bevezették a „ménkül“, de azért nem kap ám kevesebb fizetést, mint azelőtt, így lett utóbb a másik tiszt, a segéd tiszt, az orvoslakba is bevezetve, aztán a gépészhez is, mi nagyon méltánylandó, hisz aki ezen pompás világitást berendezte s kezeli, az meg is érdemi, hogy ő és családja is ezt élvezze. Ily jogon a műhelyek is ki lettek világítva, majd meg az összes istállók, mert ezzel a tűzbiztonság emelkedik, szemben az eddig használt petróleum lámpával. Villám lángjainál fejtik a bort; sőt a villanyáram ereje préseli ki a szőlőből az „isteni nedűt“, de azért a bornak nincs nagyobb kelendősége, nincs jobb ára. Kezdjük a fokozatosan cementjászolokkal ellátott istállókba a vízvezetékeket csinálni, de azért nem lesz kevesebb eseléd s nem lesz kisebb szegődmény, hanem csak kényelemszeretőbb a gazdasági „alkalmazott“. Az urasági park öntöző műveihez a víz szivattyúzása is a villamosságá bizatik innen-onnan, de azért a kertész ur s bojtárjainak fizetése nem lesz megnyírbálva s azt hiszem nem is fog egy foghagy mával sem több teremni, mint annak előtte. De hát haladni kell a korrall! Szomoru időket élünk, a gazdasági év deficzittel zárult, de nem is csoda, hisz az idei termés kritikán aluli volt s a marháarak óriási hanyatlása befűtült a kis- és nagygazdának egyaránt. Jobb nem is beszélni erről, mert az elkeseredés oly szavakat mondana tollamba, hogy magam is megbánnám, inkább szölok az időjárásról, e kifogyhatlan témáról, talán akad, a ki érdeklől olvassa.

Január 1-seje hóval köszöntött be, 0.9 milliméter hullott alá e fehér pelyhekből s 2-án voltak egyes nyomok, a hideg pedig megengedte, hogy a még nem teljesen megtöltött jégvermek tartalmát kiegészítsük.

Közbe nyakra-főre felhasználtuk a még jószán-

utat s derüre-borura hazahordtuk a szegődményfát e negyedre, majd a bognár szerszámfáját, a kifaragandó épületfákat, a létesítendő sodronyfonatkerítés ducznak valóit, a berendezendő távbeszélő s villanyvilágítási sodronyvezetékeket tartó póznákat és az ólmosesőtől letört faágakat, galyakat. Utóbb még a trágyahordásra is került némi kis idő. 8-án 23.8 milliméter vegyes felvágott, akarom mondani, olyan se hó se eső esett, mely részben el is olvadt, rontotta a szánutat, 9-én 2.4 milliméter volt a havazás s kissé fagyott, de már 12-én teljesen megszűnt a szánut s 14-én 0.6 milliméter eső végleg elolvastotta a mi szegény gyenge őszi vetéseink meleg takaróját — a havat, 16-án este óta kisebb-nagyobb időközökben esik, 16-án 7.2 milliméter volt a csapadék, 17-én 2.0 milliméter s van sár akkora, hogy a trágyahordás még a táblák szélére is lehetetlen; fagy már 13-ika óta nincs; az utak rohamosan romlanak, szállítani csak a kavicsolt országuton lehet. De azért nem pihenünk, takarmányozunk amennyire igen szerény, hogy ne mondjam nyomoruságos eleségkészletünk engedi; kapargatjuk össze alomnak a szalmahulladékokat, törek s polyva dohos vagy rothadt részét, mert nincs ám mit ágyazni a lábas jószág alá. Kimérjük a konvencziós gabonákat s küldjük malomba, viszszaahozva a jól megvámolt lisztet. Eregetjük a vizeket a táblákról udvarok s utcák és terekről, no meg a pajtáskertből is. Faragnak az ácsok, fűrészelnek a béresek, szelelik a gabonát, forgatják a zabot, készítjük a tavaszi vetőmagot; közbe kell darálni vagy morzsolni. Az épületek belső tatarozása most a tél folyamán is halad előre s a bognár és kovácsnak annyi munkát tudunk adni, hogy minden hajuk szála ég felé áll. Pinceszében a borfejtés befejezéséhez közelg. Erdőben fát vágnak. Minden kéz mozog, mindenféle dolgoznak; nincs nyugalom a gazdaság terén télen.

Hosszabbodnak a napok, vajha mielőbb kikelet lenne a természet ölen s takarmányinacstelenség lidércnyomásától felszabadulna az agyongyötört szegény magyar gazda.

Fehér Zoltán.

A gyümölcsfa új ültetési módja a Stringfellow-féle eljárás szerint.

II.

Stringfellow, a Texasi Galvestonban működő műkertész a véletlen következtében arra a fölfedezésre jött, hogy sokkal czélirányosabb a gyümölcsfák gyökereit ültetés előtt egész kurtára lemetszeni, semmint a lehető legtöbb gyökér-

ban csak az összpontosított ambícióval rendelkező figyelő vehet nálunk tudomást s a legtöbb mit elérhetünk, a modern technika alkalmazásának ki nem elégitő mintaszerűsége alapuló berendezése.

Nem látnoki inspirációktól telített tényeköl beszélek, midőn nálunk az idő és pénz értékének elhatalmasodását leküzdeni vágyó modern technika fejlődésünk küzdelmes harcára mutatok, de oda mutatok a sorok közé s tessék azokból olvasni!

A praktikus kutató előtt már rég kibontakozhatott a tények következetes okozója és veszedelme.

Állítsuk meg az időt s a pénz értékének kívánatos elismerését forgalombakerülő terményeinkkel és iparcikkeinkkel növeljük. Gazdasági és kulturális érdekek miatt kívánatos, hogy a gazdasági és ipari technikai studiumokat a gyakorlati fogások érvényesítsék s a szó valódi értelmében vett szakemberek modern művészi fejlődésére is csak ezen eszközök elérésével tarthatunk számot.

désére is csak ezen eszközök elérésével tarthatunk számot.

A messze elágazó mezőgazdasági és ipari érdekek összetartása nálunk mint jelszó kísért, bár az egyesülés eszméje teljes mértékben ismeretes. Az államnak volna feladata a sok eshetőségnek kitett gazdasági és ipari élet közvetett pártolása, noha ennek közvetlen kötelezettségét súlyos társadalmi viszonyaink éppen úgy, sőt fokozottabb mértékben is előírják. Sime a hatalmasok nem tevékenykednek, csak gyűjtenek a saját boldogításukra. Nem szoczialisztikus felfogás ez, de oly sajnálatos tény, a melyért már sokak feje betörött.

A mi a modern technika gyakorlati keresztülvitelét illeti, abban az üzemi, valamint ipari szisztemákat és stíleket kell egymástól megkülönböztetnünk s bár stíl tekintetében különösen eltérő a közfelfogás s a nagyobb tömeg a külföldi mintákat veszi át, mégis általában elmondhatjuk, hogy modern viszonyokat a hazai stíl van hivatva

teremteni. Ezekből ered a legszebb bizarr újítás, a mely sohasem mehostránczoltató, ha még oly szokatlan is egyesek előtt. Ez lehet általában is a mérték, a melylyel a művészt kritika tárgyává tehetjük. A régi magyar stílből fakadó nyiló rózsák a magyar lélek veleszületett sajátos egyéniségének őszinte és egyszerűségében is intelligenciával párosult jellegeit viselik magukon. Fájó kérdésként rezegtetheti meg lelkünket, hogy a kicsiny palánták vajjon megállítják-e a napot fejünk felett?!

Ős erőnkön felépült tiszta és kényelmes világunk kicsiny méreteiből is titán erőt kell, hogy neveljen s a költői lélek mely belőlünk visszaszáll a multba és hiszem, hogy utat fog találni a modern technikai vívmányok nem csupán mintaszerű, de a mindennapi élet szükségleteinek megfelelő és alapozó fejlődésének kialakulásához.

Neumann Lajos.

Cséplőgéptulajdonosok pénzt, időt és munkát takarítanak meg és szebb, jobb cséplési eredménnyel érnek el a Stern-féle szabad. dobkosárbetéttel.

Szakértő bizottság előtt

egy 550^h keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel utáncsépeltettünk és az eredmény 680 kgrm. tiszta buzaszem volt.

Számtalan elismerő levél. — Kérdezőkérésre ingyen és bérmentve nyújtunk felvilágosítást.

Bárdos és Brachfeld
Budapest, VI., Gyár-utca 5.

zettel elültetni, a mi pedig nálunk is mai napig az uralkodó vélemény.

Egy ízben ugyanis arra volt kényszerítve, hogy 5000 drb körtefáját, melyeket eladni nem tudott, átültesse. Visszariadva a temérdek munka és költségtől, elmékedett a felől, hogy mit tegyen? Ha a fákat összes gyökérzetükkel szedi ki, akkor ez a kiszedésnél ép oly óriási munka, mint az elültetésnél. Eszébe jutott, hogy ha dugványozva ültet fát, a kopasz dugvány gyökeret ver — jól van — gondolta magában — eltávolítom a fák gyökereit és quasi dugványokat csinállok belőlük. A gondolatot nyomon követte a tett és az eredmény meglepő volt, mert a fák egytől-egyig jól megfogantak és nagyon szépen fejlődtek.

Megvizsgálva az így elültetett fák gyökérzetét, azt találta, hogy az erősen visszavágott fák nem oldalt bocsátották ki gyökereiket, hanem mélyen a soha nem forgatott pipaagyag alá-tergebe lefelé hatoltak.

Az eljárást többször megismételte és az eredmény mindannyiszor kedvező volt, úgy, hogy jónak látta ezt a módszert az amerikai szaklapokban közzé tenni, a mely közlemények nyomán a kísérletezések amerikaszerre megindultak és Stringfellow állításait megerősítették.

Az itt közölt 14-ik ábra magát Stringfellowot ábrázolja. Balkezeiben tart egy csemétét, melynek gyökere és törzse kurtára van levágva és a melyből egy év leforgása után olyan fa fejlődik ki, a minőt jobb kezében tart.

Hogy még jobban legyen szem elé állítva az erős visszametszés hatása, egy második képet is bemutatunk, a melyen a No. 1-el jelölt csemete erős visszametszés után keletkezett és a No. 2. egy oly csemétét ábrázol, a melyet az eddigi szokás szerint teljes gyökérzetével ültetett el. Előbbinél a gyökerek a mélybe hatolnak, utóbbinál szerte-széjjel a felszínen.

Hosszas észleletei alapján a következő 4 pontból álló szabályt állította föl:

1. Azt állítom, hogy a fa ültetésének legjobb módja épen ellenkezője mindannak, a mit a tekintélyek emberemlékezet óta tanítottak és ajánlottak és pedig azon okból, mert az ő tanításuk messze eltér azon módtól, a mint a természet a magot a földbe helyezi.

A multak tapasztalatai arra tanítanak, hogy a fák nevelése közvetlenül a magból a legtekintélyesebb módszer, én azonban azt igénylem, hogy az én módszerem még tekintélyesebb. A kurtára metszett gyökérzetű fa több a mélybe ható erős karógyökereket ver, holott a magról nevelt csemetéknek csak egyetlen karógyökereük szokott lenni; de a kurtított gyökérzetű csemete karógyökerei mélyebben hatolnak az altalajba, mint a magasán ért egyetlen karó gyökere; hogy milyen mélyen hatolnak le, arra nézve szolgáljon egy észleletem, mely szerint egy év alatt 10 láb mélyre hatoltak a karó gyökerek.

2. Azt állítom, hogy a földnek mély előkészítése és szántása, a mint azt most ajánlják, szintén nem felel meg a természet ujjmutatásainak, mert a természetben rendszerint kemény, föl nem lazított földben ver gyökeret a mag — a mi azért is figyelmet érdemel, mert a mélyen lazított föld a sok esőtől elmocsarasodik, elázik, ugyanígy, hogy még alagsövezés sem javítja meg. A földben nyáron a fiatal gyökerek eltespednek és leforrázódnak, északi vidékeken pedig télen megfagynak.

3. Azt állítom, hogy a fák földjének művelése több év után, midőn a szaporodó gyökerek a felszín felé törekednek, helytelen, mert minden fa gyümölcsének nagysága és minősége a felszínen levő gyökerektől függ és a művelés bármi neme e gyökereknek ártalmukra van, sőt megsemmisíti. Természetesen az ültetést követő első években a fiatal fák közeit képező földterület azok kára nélkül más termelvényekkel kihasználható. A kurtított gyökerekkel létesült ültetvényeknél a gyakori lekaszás szükséges, meghagyva egy kis területet épségben a fa törzse körül, nehogy a törzs megsérüljön és a lekaszált fűnek otthagytása mellett, évenként megfelelő trágyázás.

Ezt az eljárást szegényes, 3—4 éves ültetvényeknél, melyek a faiskolákból hosszú szálgyökereik meghagyásával lettek ültetve, nem ajánlom.

14-ik ábra. A gyümölcsfa növekedése a kurtított gyökérzetű csemetéből.

4. A fák visszanyesése ősszel, télen és tavasszal, mielőtt teljesen ki nem fejlődtek és teljes esőben nincsenek — a természet és természetes észjárásnak ellentmond; úgy ez, mint a fák aljának lazítása ősszel, télen vagy kora tavasszal zavarja a fák nyugalma és a nedvek korai megindulását idézi elő.

Ezen a mi eddigi tanainkkal merev ellentétben levő új tanokat Stringfellow arra alapítja, hogy az erdei fák is így tenyésznek és hogy a gyümölcskertészetben is a természet ujjmutatásait kell követnünk. A fák betegségei u. m. sárgaság, rákosodás, mézharmat, kosz, gyökérkelevények a kurtítással eszközölt ültetés nyomán elmaradnak.

Nos hát ezeket meg lehet és meg kell próbálnunk. És ha ezek a kísérletek beválnak, Stringfellow követői közé szegődünk.

A helyes végrehajtáshoz még néhány szót.

A gyökérkurtításnak úgy kell végbemenni, hogy a csemete összes életenergiája egy korlátolt kis területre összpontosíttassék, hogy kényszerítve legyen a mélybe törekvő karógyökerek képzésére és elkerülve legyenek az oldalhajtások.

A gyökereket tehát a gyökérnyakig kell levágni, úgy a mint azt a 16-ik ábra, No. 1. képe mutatja, a No. 2. kép e hibás kurtítást ábrázolja. Ezen módszerrel egészen öreg fákat is át lehet ültetni olyképp, hogy a törzset 15—18 hüvelyk magasra lefűrészeljük és a gyökereket is a gyökérnyaknál szorosán lefűrészeljük. A fűrészsel levágott lapokat éles késsel kell még lesimitani, hogy a callus képződés elősegíttessék. Ilyképp tehát 6 éves fákat is lehet sikerrel ültetni — bár Stringfellow azt állítja, hogy ez az átültetési kor ugyszólván határtalan. Ily módon lehet áthatlan sövényeket ültetni öregebb eper és más fákából. Szélfogó sövényekre a viharok ellen különben is nagy szükség van — valóságos hazardjáték gyümölcsöst létesíteni szélfogó sövények nélkül.

A mi az ültetés módját illeti, az *ne legyen mély*. 5—6 hüvelyknél mélyebben a kurtított gyökérzetű fákat ültetni nem szabad. Ez síkságokra áll. Száraz dombokon 18—24 hüvelykre kell lemenni az ültetési mélységgel. Száraz vidékeken jó erősen be kell iszapolni a fát ültetéskor.

Az ültetés lyukakban történik. Ezek fenekére egy kevés felszínről való földet dobunk, — a fát beültetjük helyére és aztán ismét a felszínről hánjunk bele földet és egy rocska vizet a lyukba beleöntünk, — a földet lábbal erősen kell letiporni. A törzset is kurtára kell visszametszeni. A hajtások közül aztán egy legszebbet meghagyni és a többi eltávolítani.

A fát nem szabad mélyen lazított földbe ültetni. Hihetetlen az erő, melylyel a fa gyökerei a legkeményebb talajon is keresztül hatnak.

A fák közeit gyakran kell kapálni és a trágyát, melyet évről-évre kell adni, — foszforsav és káli alakjában reá kell ősszel a gyepre szórni.

Ezek Stringfellow irányeszméi, — a kik még hővebb részleteket óhajtanak e tárgyban tudni, olvassák el a művet: *Der neue Gartenbau von H. M. Stringfellow in Galveston, Texas.* Übersetzt von Friedrich Wannick, Frankfurt a. d/O. 1901.

A magasnyomású gazdasági lokomobilokról.

(Megjegyzések a »Köztelek« m. é. november hó 14-iki számában megjelent hasonló című cikkre.)

A »Köztelek« m. é. november hó 14-iki számában Haraszi Sándor gépészmérnök ur egy cikkemmel foglalkozott, mely m. é. április hóban az »Österreichisch-ungarische Maschinen-Zeitung«-ban látott napvilágot. A 10 atmoszférás nyomással csapott nagy lármával szemben irt ezen cikkemmel más nem volt a czé-
lom, mint rámutatni egyszerűen arra, hogy akárcsak a »molto fumo e poco arrosto« olasz közmondás szerint, sokra nem megy fel, mindössze az, mit tüzelőanyagban megtakarítunk, midőn cséplésre az ujabban lábra kapott divat szerint 10 atmoszférás közönséges fojtószelepes lokomobilokat használunk. Lehet, hogy részemről mulasztás, de az említett mérnököké cikk létezéséről előbb, mint csak most nem

A „CASE“ gőzeke munkában.

FERIHEGYI BÉRGAZDASÁG

POSTA ÉS SÜRGÖNY: VECSÉS
TELEFON: VECSÉS 4.

Ferihegy, 1908. decz. 8.

Tekintetes HAHN ARTHUR urnak BUDAPEST.

Hogy a „Case“ gőzeke munkabírást nehezebb viszonyok közt is kipróbáljam, szombat, e hó 5-én a fagyott földben üzembe állítottam a gépet és korábban tett ígéremhez képest közlöm tapasztalataimat.

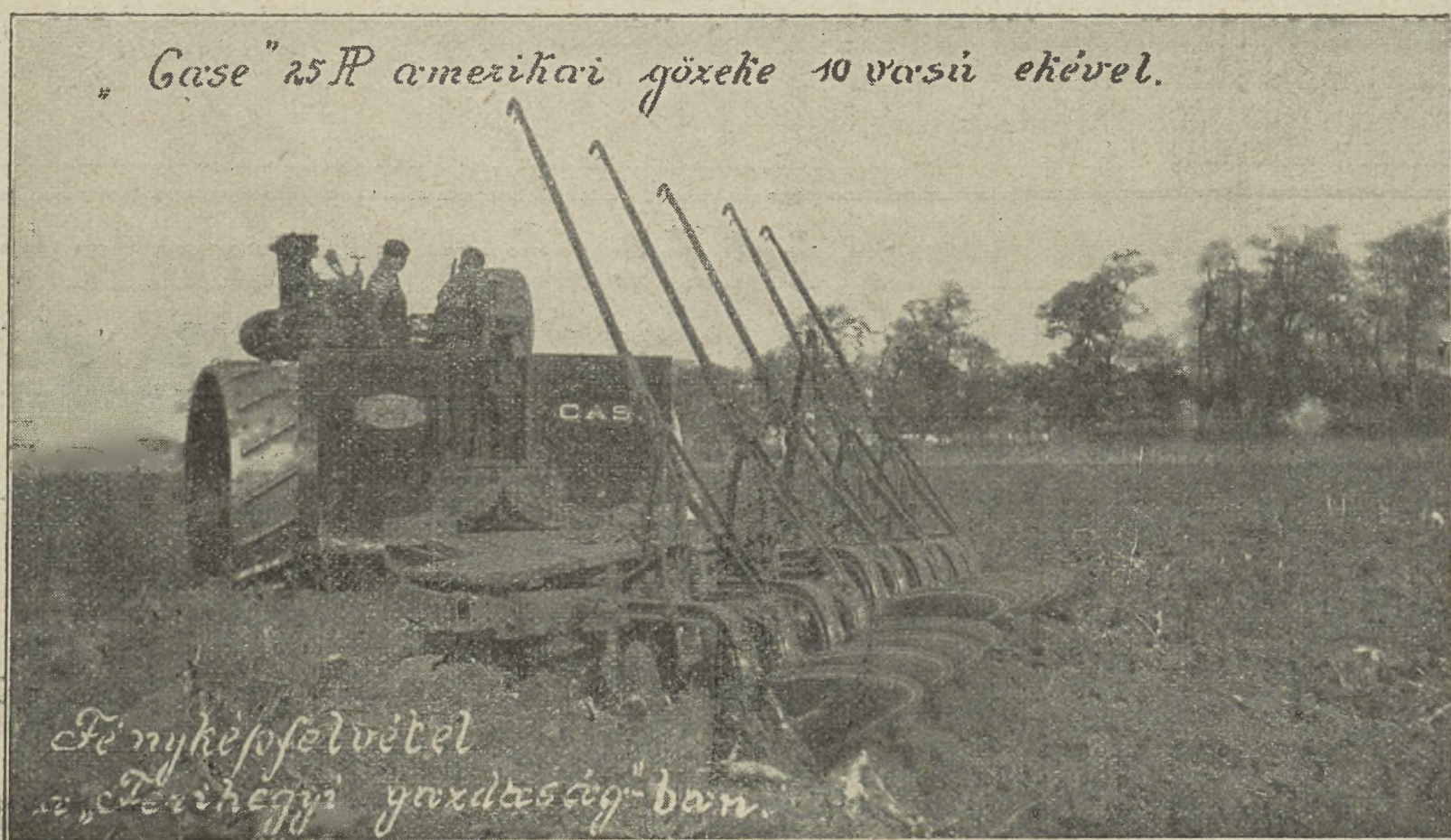
A föld felülete kb. két-három czollra meg volt fagyva, de ezt a forgó tárcsás csoroszlyák szépen felvagták, úgy hogy az eke a földet könnyűszerrel ép oly szépen fordította, mint normális talajban. Az ekéket 7—8 czollra bocsátottuk le, tekintettel a nehéz viszonyokra, csak 8 vassal szántottunk és három órai munka alatt mintegy 5 holdat végeztünk.

Teljes tisztelettel

FERIHEGYI BÉRGAZDASÁG

Steiner s. k.

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR Budapest, VIII., Üllői-ut 52 B.

szerezhettem tudomást. Mentségemül felhozhatom, hogy azóta, hogy elkerültem Óvárról, betekintetheti a Köztelekbe csak ritkán jutok hozzá.

Azért áttérni a 10 atm. nyomásra, hogy a gazdáknak egy része anélkül, hogy ebből számba menő hasznuk lenne, 10 atm. lokomobillal csépelhessen, ez még nem tekinthető olyan vívmánynak, melyet érdemes volna minden uton-módon ráerőszakolni a gazdára. Biztatni a gazdákat, hogy 5½, 6 és 7 atm. még jó karban levő lokomobiljaikat feltétlenül 10 atm.-kal cseréljék ki, arra sürgős ok nem forog fenn, mert 18—20 évvel előttről beszerzett jó karban levő valamely alacsonyabb nyomású lokomobil üzemeltetési költség számításában ma már elő nem fordul a törlesztési perzent s így ma már az sem dolgozik drágábban, mint valamely újonnan beszerzett magas nyomású lokomobil.

Mint közönséges fojtószelepes lokomobilokba kiválóan alkalmas a 7 atm. nyomás azért lett odaállítva, mert két szélsőség közötti közepes

átmenetnek, mit cikkemben külön ki is kiemelten és méltattam.

Mint a szénfogyasztás dolgában a közönséges lokomobil mindig közönséges lokomobil marad, akár legyen az 10, akár pedig csak 7 atm. engedélyezve, ennél fogva, ki lokomobilvásárlás küszöbön áll és amellettetemesebb szénmegtakarításra számít, az egyáltalában ne ragaszkodjék a közönséges fojtószelepes lokomobilokhoz, hanem válasszon a töltésfokot önműködőleg szabályozó expanziós és a túlhevített gőzre szerkesztett lokomobilok között. A most és a közel jövőben 10 atm. nyomásra átmenő első rendű lokomobil gyárak nem mint eddig, csak közönséges és expanziós lokomobilokat ognak gyártani, hanem túlhevített gőzre szerkesztettek is, mert nagyobb szénmegtakarításhoz kötött várakozásokat ilyenekkel elégeithetnék majd csak ki.

A főkérdés röviden az: a mérnök ur fejtegetései és számításai körébe vont két közönséges fojtószelepes olyan lokomobilnál, melyeknél egyrészt a kazánnyomás 3 atm-val, másrészt a

rendes fordulót tegye. Azért akár helysző tapasztalható, hogy egy és ugyanazon lokomobil a legkülönbözőbb nyomással dolgozik aszerint, a mint az kisebb v. nagyobb cséplőgépet, tengeri morzsolót, vagy egyéb gépet hajt. A lokomobil munkaleadását, mint ismeretes, kétféleképp lehet szabályozni: gazdaságosan és nem gazdaságosan. Gazdaságosan azáltal, hogy a nyomást folytonosan az engedélyezett legmagasabb fokon tartjuk s a töltést változtatjuk, nem gazdaságosan pedig azáltal, hogy a töltést folytonosan ugyanazon a fokon tartjuk s a gőznyomást változtatjuk. Közönséges lokomobilok kezelésénél a gépek, mert kényelmesebb, rendszeren az utóbbit kedvelik jobban. Közönséges lokomobiloktól, más szóval olyan lokomobiloktól, melyek kulcsát, vagy a töltés fokot önműködőleg szabályozó szerkezetet nélkülöznek, nagyobb szénmegtakarítás egyáltalában nem várható.

Mi a valódi vagy tényleges szénmegtakarítás? Természetes csak az, mit mint ténylegesen megtakarított szén a lokomobil mellől

15-ik ábra. A gyümölcsfa képződése gyökérkurtítás és a régi ültetés nyomán.

16-ik ábra. Helyesen és helytelenül kurtított gyümölcsfa-csemete.

olyan nyomás az, mely az alacsony nyomású gőz árnyoldalaiból mit sem tartalmaz már. Hét atmoszférás nyomásnál a gőzfogyasztás jóval kisebb, mint a kezdetleges 3 atmoszféránál, és nem sokkal több, mint 10 atmoszféránál.

Percenkénti 150 fordulat és 300 mm. löket mellett:

3 4 5 6 7 8 9 10 atm. nyomásnál
21, 17, 15, 14, 14, 13, 13, 13 kg. az indikált lóerő — és óránként szükséges gőzmennyiség¹. Eszerint tehát a 3-ról 7 atmoszférára átmenetnél 7/3 kg., vagy 33%, a 7-ről 10 atmoszférára azonban csak 1/1 kg., vagy 8% a papiron a megtakarítás gőzben. — Ebből látható, hogy sokkal nagyobb jelentősége volt a 3-ról 7 atmoszférára átmenetnek, mint van a 7-ről 10 atmoszférára

¹ Lásd: Hermann Haeder: Die Dampfmaschinen Wiesbaden 1908. Neunte Auflage.

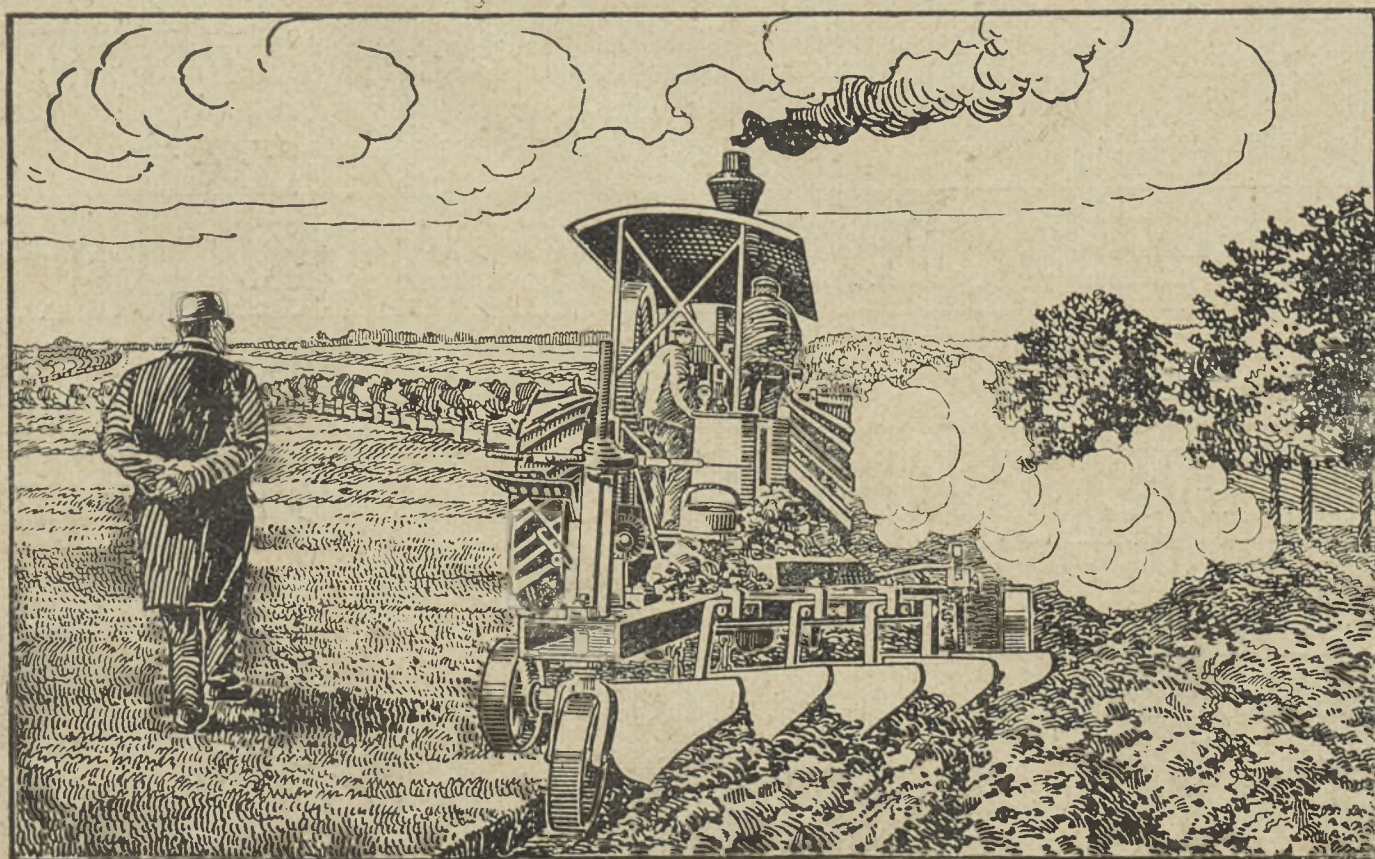
töltési fok 10%-al különbözik, a reklám által kilátásba helyezett 20%-nyi megtakarítást szénben lehet-e elérni, vagy sem? Erre csak az lehet a felelet, hogy nem. Miért nem? Azért, mert 20% szénmegtakarítást elérni csak magas fokú expanzióval, komppondirozás, vagy túlhevítéssel lehet.

Közönséges olyan lokomobiloknál (ha mindjárt magas nyomásúak is), melyeknél a töltésfok szabályozása nem történik önműködőleg, még csekély szénmegtakarítást elérni is bajos, mert kézzel az excentert kisebb töltésre beállítani mikor kell, azt gépészeink rendszeren nem teszik meg. Ők, ha szabad kezet engedünk nekik, nem annyira a gőznyomásnak folytonosan a legmagasabb fokon tartásával törődnek, mint inkább avval, hogy a lokomobil hajtotta gép munkatengelye az előírt

szedünk fel s nem az, mit tudományos érvelések és mérések alapján számítunk ki.

Legtöbbször a valódi szénmegtakarítás mögötte marad annak mit a gőzfogyasztás alapján a papiron kiszámított szénmegtakarításnál találunk. Más az mit a papiron számítunk ki, s más az, mit a mázsa mutat. Így pld. Hrabák szerint 5½ atm. nyomásnál a gőzfogyasztás 21 kg., 7 atm-nál 18,5 kg. indikált lóerő- és óránként². Ennélfogva a gőzfogyasztásban lóerő- és óránként 2,5 kg. a különbség, mi a papiron 12% megtakarítást jelent. Lássuk most a fékezési- és indikátor kísérletek eredményeit. Ezek szerint mindkét nyomásnál a szénfogyasztás praktice véve egyforma, mert az 5½ atm. gépeknél átlagban

² Lásd: Josef Hrabák, Hilfsbuch für Dampfmaschinen-techniker, 4. Auflage 1906. Berlin.

Szántógépünk a jedlinai (Csehország) ur dalomban

Hazánkban és Ausztriában mindentéle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

4.3 kg., a 7 atm. gépeknél pedig 4.2 kg.³ A helyett hogy, mint a papíron 12%, csak 2.3% a tényleges megtakarítás. A szénfogyasztás — 4.3 kg. lóerő- és óránként — azért oly nagy abszolúte véve, mert a kísérletekhez gyenge minőségű szenet (salgótarjáni barnaszenet) használtak.

Haraszi Sándor mérnök ur számításai és fejtegetései lóerő- és óránként állandóan 22 lóerőt leadó, 7 és 10 atm. nyomású, 45, illetve 35% töltéssel és 140 percenkénti fordulattal dolgozó közönséges fojtó szelepes lokomobilokra vonatkoznak.

A 10 atm.-ás lokomobil javára napi 15 órai munkát véve fel, 247.5 kg. szénmegtakarítást számít ki a mérnök ur. Ennyi a megtakarított szén a papíron, de nem a valóságban.

Salgótarjáni szénből egy 7 atm.-ás lokomobilba tényleges lóerő- és óránként kell 4 kg., úgy hogy valamely 22 lóerőt leadó ilyen lokomobil, (köznyelven 8-as lokomobil) 15 órán át, ha munkában áll, 1320 kg. szenet fogyaszt. Czikkiró ur szerint 10 atm.-nál a megtakarítás 247.5 kg. és eszerint volna 3.2 kg. szén a 10 atm.-ás lokomobil lóerő- és óránkénti tüzelőfogyasztása salgótarjáni szénből. Ennél a 3.2 kg.-nál azonban kell, hogy nagyobb legyen, mert 10 atm.-ás lokomobilnál csak azon feltétel alatt elegendő órán- és lóerőnként 3.2 kg. salgótarjáni szén, ha nem fojtószelepes közönséges, hanem compound-lokomobil az illető lokomobil; a compound-lokomobil pedig a közönséges fojtószelepesnél sokkal gazdaságosabb. A mérnök ur által napi 247.5 kg.-ban megállapított szénmegtakarítás nemcsak perzent szerint, de abszolúte véve is nagy. Hogy ilyen nagy az, részben a salgótarjáni szén gyenge minőségétől, részben pedig attól van, hogy a mérnök ur a lóerő- és óránkénti gőzfogyasztás különbséget túlnagynak kiszámította, mert az nem 3 kg., hanem ennek körülbelül csak fele.

A mérnök ur számításaira és fejtegetéseire megjegyzéseim röviden a következők:

1. 0,78-nál nagyobbak vehette volna fel a mérnök ur a lokomobil hatás fokát; mai napra a lokomobil gyártás nem áll már ott, hol 30 évvel ezelőtt.

Hatásfoknak lokomobiloknál átlagban 0,85-et lehet felvenni; találhatók azonban precízitással gyártott közönséges olyan lokomobilok is, melyeknek hatásfokuk 0,90—0,94. Ugy látszik a mérnök ur azért maradt a 0,78 hatásfoknál, hogy hengerátmérőkül a megszokott 210 és 240 mm. litéreres méretek eredményezzenek. Az idő folyamában a nyomás 4 $\frac{1}{2}$, 5 $\frac{1}{2}$, 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 és 10 atmoszférára emelkedett, a hengerméretek pedig vátozatlanul megmaradtak s így eshetett meg, hogy pld. a 210 mm.-es gőzhenger, mely ezelőtt 6-os henger volt, 8-as hengerre avanszírozhatott és a 6-os kazán 8-as kazáná, természetesen a szükséges változások foganatosítása mellett. Hogy pld. a régi 6-os és az új 8-as lokomobilok között bizonyos fokú konnexus van, arra a következő adatösszeállítás enged következtetni:

	súly	hossz	szélesség
	kg.	mm.	mm.
5 $\frac{1}{2}$ atm. 6-os lokomobil 1895-ből	3900	3400	1900
10 atm. 8-as lokomobil 1908-ből	4700	3860	1930

E számokból kibetűzni azt a sok új tudást, új gépet, új kazánt és sok átszerkesztést, melyet a mérnök ur cikkében említ, nem lehet. A kazának hosszabbra szerkesztése vastagabb lemezből és a többi kisebb változás csak nem igényel sok új tudást, vagy óriási befektetéseket.

2. Megfelelően szerkesztett 7 atm. lokomobil hengerében 45% töltés mellett könnyen 3.7 kg.

³ Lásd: A m. kir. államvasutak gépgyára üzletvezetőségének 1895. évi képes árjegyzékét.

⁴ Lásd: A m. kir. államvasutak gépgyára 1895. évi képes árjegyzékét.

⁵ Lásd: A m. kir. államvasutak gépgyára 1908. évi képes árjegyzékét.

is lehet a hengerben az átlagos közép (indikált) nyomás. Ezzel szemben a mérnök ur által 3.43 kg.-nak kiszámított nyomás kissé csekélynek tűnik fel.

3. Egyszerű fojtószelepes lokomobiloknál a különbség a hasznos (elméleti) és a tényleges gőzfogyasztás között 20% körül van⁶ és nem mint a mérnök ur számítása erre következtetni enged 2.9 és 3.6%. Ilyen vagy esetleg még csekélyebb a különbség csak túl hevített gőzzel működő lokomobiloknál lehet.

A mérnök ur az effektív lóerő- és óránkénti hasznos (elméleti) gőzfogyasztást a 7 atm. lokomobiloknál 16,4, a 10 atm.-nál 13,6 kg., a valódi gőzfogyasztást pedig 17 és 14 kg.-nak találja. Szerinte tehát az első esetben a gőzvesztesség 0.6 kg., (3.6%) a második esetben pedig 0.4 kg., (2.9%) a mi túlhevített gőznél igen, de túltett gőzzel dolgozó közönséges gépeknél nem lehet. Abból hogy a mérnök ur számítása szerint a hűlési veszteségek különbsége 0.6—0.4=0.2 kg., vagy 33%, arra lehetne következtetni, hogy a 10 atm.-férés gőzhenger hűlési vesztesége a 7 atm.-férésénél 33%-al kisebb, ami pedig nem áll.

Egyforma fordulatszám mellett 7 és 10 atm.-férés lokomobiloknál nem csak a surlódás és kopás maradnak egyforma, hanem a hűlési veszteségek is.

4. Számítását a mérnök ur a szokásos módon, az az Hrabák eljárása szerint csinálta⁷. Hrabák adatait azonban nem használta fel következetesen és pontosan a mérnök ur, s így megessett, hogy eredményében számítása a valóságot nem igen közelíti meg.

A mérnök ur a »Köztelek« hasábjában használt képletei ugyanott borzalmas eltorzítást és elferdítést szenvedtek; a szövegben fel vannak cserélve a diagrammok, az indikált lóerő effektívnek elnevezve, Capper tanáról Copper-t csináltak stb. stb. Mindezekért természetes, hogy nem a mérnök urat, hanem a szedőt és a korrektort hibáztatjuk. A betűk, számok és jelek úgy össze-vissza lettek a szedők által hányva, mintha csak földregéss érte volna azokat.

Következtesen Hrabák szerint végezve a számítását és a 7 atm. lokomobilnál 35%, a 10 atm.-nál 40% kompressziót*, továbbá 0.05 fojtási tényezőt, 0.05% káros tért felvéve, a 10 atmoszférés lokomobilra nézve az indikált nyomás 35% töltés mellett:

$$0.7 \times 9.4 - 1.55 \times 1.33 = 4.51 \text{ kg.}$$

$$\text{és a 8 atm.-ás lokomobilnál } 45\% \text{ töltés mellett:}$$

$$0.79 \times 6.7 - 1.266 \times 1.25 = 3.71 \text{ kg.}^8$$

Mint hasznos gőzfogyasztást indikált lóerő- és óránként találunk:

$$\text{A 7 atm.-ás lokomobilnál:}$$

$$0.012[(0.45+0.05)3.5 - 1.1(0.25+0.05)0.69] \frac{16800}{28.2} = 11.1$$

$$\text{a 10 atm.-ásnál pedig:}$$

$$0.0099[(0.35+0.05)4.8 - 1.1(0.40+0.05)0.75] \frac{16800}{28.2} = 9.4$$

magas-ság	henger-átmérő	löklet	fordulat-szám	effektív lóerő	töltés	súly effektív lóerőnként
mm.	mm.	mm.				kg.
2630	210	300	140	18.5	0.50	210 ⁴
2650	210	300	140	22.0	0.35	213 ⁵

⁶ Lásd: Heinrich Dubbel, Entwerfen und Berechnen der Dampfmaschinen. Berlin 1907.

⁷ Lásd: Josef Hrabák, Hisfsbuch für Dampfmaschinen-techniker, vagy pedig »Hütte« des Ingenieurs Taschenbueh.

* A mérnök ur egy 10 atm.-ás gépről vett közlki diagrammja 35% töltést és 40% kompressziót mutat; egy svéd lokomobilról vett és kezeim között levő diagramm 45% töltést és 25% kompressziót mutat.

⁸ A mérnök ur által az indikált feszerő meghatározására használt:

$$0.65 \times 9.4 - 1.45 \times 1.185 \text{ és}$$

$$0.735 \times 6.7 - 1.26 \times 1.185 \text{ képletek tényezőire nézve megjegyzéseim a következők:}$$

E szerint az órán- és indikált lóerőnkénti gőzfogyasztás különbözet 1.7 kg. E különbségkép a mérnök ur 2.2 ggot talált.

Cikkében a mérnök az említett német lapban közölt számításomat ingadozóan mond és hibásnak. Ott, igaz hogy csak hozzávetőleges a számításom, de ez külön ki is van ott emelve. Nem pontos a mérnök ur számítása sem, mert az órán- és lóerőnkénti különbözet a gőzfogyasztásban, 7 és 10 atm.-ás lokomobiloknál nem 3 kg., hanem csak 1.7—1.8 kilogramm. Hrabák szerint kulisszás gépeknél 45% töltésnél és 7 atm. nyomásnál 11.4 kg., 35% töltés és 10 atm. nyomásnál 9.6 kg. a gőzfogyasztás indikált lóerő- és óránként és így a különbözet 11.4—9.6=1.8 kg. Expanziós gépeknél a gőzfogyasztási számok 10.6 és 8.9 kg. és a különbözet 10.6—8.9=1.7 kg. Fejtegetéseinek a végén a mérnök ur cikkemet tudományos színezetű akciónak aposztrofál. Hogy cikkeink közül melyik az, mely tudományos színezetű akciónak előbb beillik, a mérnök ur képletekkel megrakott cikke-e? vagy az enyim, melyben képlet alig van, ezt eldönteni bátran az olvasóra bízhatom. Nagyon jól tudom, hogy az absztrakt (elvont) tudományok kivételével minden egyéb tudomány és tudás a gyakorlatban és az életben gyökerezik. Előterbe nyomni a tudományt olyan kérdésben, melyben a közönséges mázsáló adhat csak megbízható feleletet, részéről mi célja lett volna? Tudományos mérések és fejtegetések alapján meghatározott három kilogramm megtakarításnál is többet jelent a közönséges mázsálón talált egy kilogramm megtakarítás. A valóságot számításom különben jobban közelíti meg, mint a mérnök uré. Ugyisint tanácsadója lenni bárkinek is, vagy tényleg vezetni bárkit is cikkemmel, távol esett tőlem.

5. Lokomobilisúlyban nem sokat takarítottunk meg, ha egyedül csak a nyomást és nem egyszersmind is a fordulati számot magasabbra emeljük.

Egy 10 atm.-ás és 10 névleg lóerejű és 26 tényleges lóerőt leadó lokomobil és egy 7 atm.-ás 10 névleg lóerejű és szintén 26 tényleges lóerőt leadó lokomobil között a súlykülönbség csak 170 kg., vagy 3%. A 7 atm. lokomobil súlya lévén 5540 kg., a 10 atm.-férésé 5370 kg., a súlykülönbség 5540—5370=170 kg.⁹

Nagy nyomást hogy okvetlenül szükséges nagy fordulatszámmal kombinálni, nem állítottam. Amikor azonban célunk minél könnyebb szerkeszteni a lokomobil akkor a nagy fordulatszámotól (180—250) ne riadjunk vissza, mert ilyenkor elengedhetetlen. Magas fordulatszámú egy a henger, mint a lendkerék és az egyik géprészek is kisebb méretűek lehetnek, mi tetelemesebb súlymegtakarítással jár. Lokomobilisúlyban megtakarítani a kazánméretek redukálása által is lehet, evvel azonban tulságba menni nem lehet és pedig a tüzelő anyag némelykor gyenge minőségére való tekintetből. Tulcsinynek méretezett kazánál, gyenge tüzelő használatánál beáll az erőltetett tüzelés szükségessége úgy, hogy aztán amit e réven nyerünk, a vámon ismét rá kell fizetnünk. A méretekkel tehát egy bizonyos határ alá nem mehetünk. A kisebb fajta lokomobilok, mint amilyenek a 2 $\frac{1}{2}$ —3 névleg lóerejű mind magas fordulatszámra (180—250 percenkénti fordulattal) szerkesztettek, részben azért, hogy könnyűek lehessenek így ne csak munkaleadó képesség, hanem súly dolgában is a 6 és 8 lóerejű benzin motorokkal versenyezzenek. Kár, hogy a benzinmotorok még mindig 50% drágábbak, mint a

0.65 tényező 30% töltésre és nem 35% töltésre,
0.735 » 38% » » » 45% töltésre vonatkozik.

Továbbá 1.185 tényező sem 9.4, sem pedig nem 6.7, hanem 4 $\frac{1}{2}$ atm. kezdőnyomásra vonatkozik. Az 1.185 tényező helyén lehetett a 70-es és 80-as években, mikor 5 $\frac{1}{2}$ atm. tett a lokomobilkazánoknál az abszolút kazánnyomás. Lásd Josef Hrabák stb.

⁹ Lásd: A m. kir. államvasutak gépgyára vezérügynökségének 1908. évi képes árjegyzékét.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, LOSONCI VETŐGÉPEK, RESICAI ACÉLEKÉK, KALMÁR-FÉLE ROSTÁK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V. VÁCZI-KÖRUT 32.

dolgot másképpen kell nyélbe ütni és nem úgy, mint a mérnök ur azt akarja. Német barátaink igen jól tudják, hogy aki jelentékenyebb szénmegtakarítást akar, annak nem szabad megállni, vagy megmaradni a közönséges magas nyomású, mondjuk 10 atm.-ás lokomobilnál, hanem lokomobilját vagy ellátnia kell egy a töltést önműködőleg szabályozó expanziós vezényművel, vagy át kell mennie a túlhevített gőz alkalmazására, a mint a fennebb említett czégek ezt már teszik és amit a közel jövőben tenni az elsőrendű lokomobilgyárak másutt sem fogják elmulasztani.

Thallmayer Viktor.

A takarmányrépa trágyázása.

Az utolsó években a czukorrépa termelését igen sok gazdaság redukálta, még olyan gazdaság is, mely jóformán csak a visszkapott szelet kedvéért termelte addig is a czukorrépat. Az ilyen gazdaságok rá voltak utalva a szeletre és mikor elestek tőle, kénytelenek voltak nagyobb mértékben felkarolni a takarmányrépa termelését. Ez okból manapság a takarmányrépa nem egy gazdaságban újból fontos szerepet játszik, termelésére és termésének fokozására és biztosítására nagy gondot fordítanak és így nem lesz időszerűtlen, ha a takarmányrépa trágyázásáról egyet-mást elmondunk.

A takarmányrépát rendszerint friss trágyába szokás vetni és ezt a nagy tömeget adó takarmányrépa meg is szokta hálalni, kivéve nagyon száraz években, mikor a trágyás répa hamarabb sül ki, mint a nemtrágyázott, vagy ha az istállótrágya csak későn szántódik le, közel a tavaszhoz és szalonnás, rossz szántást ad, azaz rossz magágyat. Műtrágyát azonban a takarmányrépa alá még oly gazdaságok sem szoktak adni, hol rendszeresen czukorrépa, buza vagy más növények alá alkalmazzák már. Ennek oka egyrészt az, hogy a takarmányrépát, mint mondtuk, friss trágyába teszi a gazda és ekkor feleslegesnek tartja a műtrágyát, másrészt nem nagyon bízik benne, hogy a takarmányrépa, melyből egy métermázsza nem nagy pénzürtéket képvisel, a drága műtrágyát

meg tudja hálalni. Mig egy fél métermázsza buzaterméstöbblet már megtéríti 100—150 kg. szuperfoszfát árát, addig ugyanerre csak kb. 10—15 q takarmányrépa terméstöbblet képes. Másrészt pedig egy növénynél sem hiszi a gazda annyira, hogy a termésfokozódás tisztán csak az időjárástól függne, mint a takarmányrépánál és így a takarmányrépánál nem annyira a trágyától, mint a jó időtől várja a figyelembe vehető termésfokozódásokat.

Azután milyen műtrágyát is adjon a gazda a takarmányrépa alá? Még hogy szuperfoszfátot alkalmazzon, az sem tűnik fel elég természetesnek, még azon gazdáknak sem, kik a czukorrépat rendszeresen ellátják szuperfoszfáttal; mert ezek is úgy okoskodnak, hogy ha a czukorrépánál ki is fizeti magát a szuperfoszfát, az a takarmányrépánál, melynek métermázsája kb. fele pénzürtékét képviseli a czukorrépanak, aligha lesz jövedelmező. A nitrogén-műtrágyákat is sokkal drágábbaknak tudja, semhogy alkalmazásuk a takarmányrépánál kifizethetné magát; a káli-trágyát pedig, bár a répa kálinövény, szintén feleslegesnek véli a gazda, hisz a takarmányrépát rendszerint kötöttebb talajon termelik, melyekben untig elég a káli.

E nézetekkel szemben a gyakorlati gazdákkal végzett kísérletezés azonban kimutatta azt, hogy:

1. a műtrágyák alkalmazása a takarmányrépánál is felette jövedelmező;

2. a műtrágyák még az istállótrágyával együtt alkalmazva is kellő jövedelemmel érvényesülhetnek; sőt maximális terméseket csakis úgy érhetünk el, ha az istállótrágyát műtrágyával kombináljuk;

3. a középkötött és kötött talajokon is a káli-trágya foszforsavtrágyával kombináltan jövedelmezően és sokkal hatékonyabban képes a terméseket fokozni, mint a foszfortrágya egymagában, még akkor is, ha a répa alá istállótrágya adatott.

Ez a többek közt szépen tűnik ki ama takarmányrépa-műtrágyázási kísérletekből, melyeket az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1902. és 1903. években végzett. Mindkét év meglehetősen száraz volt és a műtrágyával elért eredmények éppen nem az időjárás kedvező voltának tudandók be.

Kísérletre mindkét évben három félmagyar holdnyi (600 négyszögöldnyi) parcella szolgált, melyek közül egy trágyázatlan maradt, egy szuperfoszfátot és chilisalétromot és a harmadik azon kívül még 40 százalékos káli-trágyát is kapott. Kat. holdjára 133 kg. szuperfoszfát, 93 kg. chilisalétrom (illetve egy pár kísérletnél 84 kg. kénsavas ammoniák) és 107 kg. káli-trágya adatott. A nitrogén-trágya mennyisége azért volt annyira bőven megszabva, hogy esetleg ne a nitrogénhiány legyen oka a szuperfoszfát és káli-trágya nem-érvényesülésének, mely utóbbi két trágya kipróbálására fektette az állomás a fősúlyt.

Nem az akkori olcsóbb, hanem a mai drágább műtrágya-árakat véve figyelembe és a szuperfoszfát 100 kg.-ját 9 koronába, a káli-trágyáét 13 és a chilisalétromét 30 koronába véve fel, szállítási költségekkel és kiszórással együtt átlagban a műtrágyázás költségeit felvehetjük:

a II. parcellán (P+N) 42 koronába, melyet fedez 42 q répa,
a III. parcellán (P+N+K) 57 koronába, melyet fedez 57 q répaterméstöbblet, ha a takarmányrépa mázsáját 1 koronába vesszük fel.

A két évben végzett eredményes 35 kísér-

let közül 10-nél adatott a műtrágya istállótrágyával együtt; ezek megbeszélését hagyjuk legutoljára; a többi 25-nél a műtrágya régebben trágyázott répatáblába adatott. E 25 kísérlet közül a műtrágya nem érvényesült, illetve a műtrágyázási kísérlet nem vezetett sikerre hat helyen, első sorban időjárási csapások (fagy, tulságos nedvesség és szárazság) következtében. Nagyon könnyű belátni, hogy ha a növény valamely oknál fogva nem bír fejlődni vagy fejlődésében megakad és visszavetetik, a műtrágya sem bír érvényesülni.

A csekély termés oka lehet répánál az is, hogy pót- vagy másodvetést kell csinálni. Néha jó időben és jó talajon a másodvetés eléri az elsőt, de rendszerint nem és azért a másodvetés, a mennyire nem kedvez a termésnek, annyira nem engedi a műtrágyát sem érvényre jutni.

A kísérleti helyek közül 4-en volt ilyen másodvetés és volt itt a kat. holdankinti terméstöbblet:

a II-ik parcellán (P+N) 44, 11, 18, 17 métermázsza répagyökér;

a III-ik parcellán (P+N+K) 58, 14, 42, 11 métermázsza répagyökér.

Az egyik kísérletnél tehát megtérültek a trágyázás költségei.

További 4 kísérletnél elég tekintélyes terméstöbbletet mutatkoztak, mert volt a kat. holdra átszámított répatermés a

II-ik parcellán (P+N) 24, 27, 40, 16 mm.,

III-ik parcellán (P+N+K) 50, 36, 40, 45 mm.

De ez a terméstöbblet még nem volt elegendő a műtrágya költségeinek megtérítésére; de oly talajon, hol ekkora terméstöbbletet mutatkoznak, nagyon is érdemes a műtrágyával takarmányrépa alá is kísérletezni, mert utóhatásra is lehet számítani.

A 25 kísérlet közül 11-nél pedig a műtrágya nemcsak már az első évben javarészt megtérítette a trágyázás költségeit, hanem tulnyomóan tetemes jövedelmet is hozott. Volt ugyanis a répagyökértermés kat. holdjára vonatkoztatva a

II-ik parcellán (P+N) 45, 57, 59, 67, 59, 50, 55, 62, 78, 99, 134 q.

III-ik parcellán (P+N+K) 54, 56, 75, 78, 91, 72, 70, 76, 80, 168, 174 q

vagyis a káli-trágyával kombináltan foszfor- és nitrogén-trágyák az esetek tulnyomó részénél jobban fokozták a termést, mint egymagukban káli-trágya nélkül, mit még jobban látunk, ha talajnem szerint csoportosítjuk a kétféle trágyakeveréssel elért terméstöbbletet. Volt a kat. holdankinti gyökérterméstöbblet métermázsákban:

	P+N parcellán	P+N+K parcellán	K után +
agyagon	59	75	+16
»	67	78	+11
»	59	91	+32
»	62	76	+14
»	99	168	+69
fekete szurokföldön	55	70	+15
vályogon	45	54	+9
»	50	72	+22
»	134	174	+40
humuszban gazdag			
agyagon	57	56	— 1
humuszban gazdag			
vályogon	78	80	+ 2

Kétségtelenül kitűnt tehát, hogy:

1. a káli-trágya — a humuszban gazdag talajok kivételével — nemcsak homokon, hanem középkötött és kötött talajokon is fokozta a takarmányrépa-terméseket;

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek évente két sorozatban tartatnak meg.

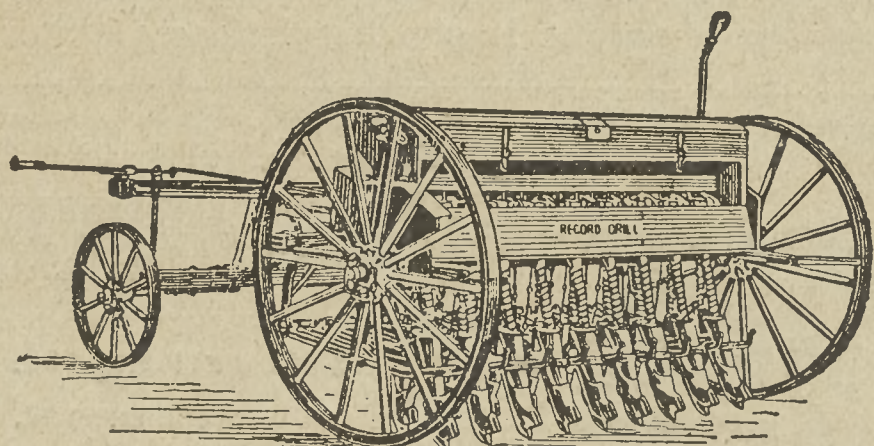
Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

Losonczi gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körut 32.

2. istállótrágyától messzebb eső és felvehető nitrogénben szegény táblákon takarmányrépánál is mind a három táplálóanyagának pótlásával jövedelmezően fokozhatjuk a terméseket, ha a talaj egyébként trágyázásra szorult és ha a répa normális kifejlődését más káros körülmény nem hátráltatja.

Végül meg kell még beszélünk azt a tiz kísérletet a 35 közül, mikor a műtrágya istállótrágyával egyszerre adatott. E tiz kísérlet közül egynél a műtrágya hatástalan maradt, mert a talaj amugy is gazdag volt táplálóanyagokban, a többi kilencznel ellenben a műtrágya fokozta a terméseket, jelöl annak, hogy kevés lesz az a gazdaság, melyben az istállótrágya egymagában elegendő maximális répatermések produkálására és nem hálálna meg a takarmányrépa az istállótrágyán kívül adott műtrágyát is. De természetesen nem oly kombinációban adva, mint jelen kísérleteknél, mert istállótrágyával ellátott talajba chilisalétromot felesleges adni, mert az istállótrágya elég nitrogént juttat a takarmányrépának fejlődésének egész idejére. A következő kísérleti eredmények tehát csakis a fosforsav-, illetve kálfoszfát-trágyának tudandók be. A kat. holdankinti terméstöbblet volt a

II-ik parcellán: (P+N) 18, 25, 26, —22, 107, 66, 27, 40, q.

III-ik parcellán (P+N+K) 22, 51, 7, 98, 91, 157, 133, 93, 67 q.

(A 4-ik kísérleti helyen P+N parcella nem volt.)

Ha tehát a chilisalétromtól eltekintünk, a fosphorsav és jórészt a kálfoszfát alkalmasa nagyon is kifizette magát.

Ismét talajnem szerint csoportosítva a superfosfat- és a kálfoszfáttrágya által elért terméstöbbleteket, látják, hogy volt a kat. holdankinti gyökértermés métermázsákban a

	P+N parcellán	N+N+K	K után +
agyagon	22	91	+69
»	107	157	+50
homokon	25	51	+16
vályogon	26	77	+51
»	66	133	+67
»	27	93	+66
»	40	67	+27
humuszban gazdag vályogon	18	22	+4

Szóval a humuszban gazdag talajtól eltekintve, még istállótrágyával ellátott vályogon és agyagon is a kálfoszfáttrágya jobban és jövedelmezőbben fokozta a répaterméseket, mint a foszforsavtrágya egymagában. De bebizonyosodott az is, hogy még akkor is érdemes a takarmányrépa alá foszforsav- és esetleg kálfoszfátot adni, ha különben friss trágyába is kerül. A superfoszfátból a talaj foszforsav szegénysége szerint kat. holdankint 125—200 kilogramm jöhet alkalmazásba és azonkívül kat. holdankint tanácsos 50—100 kg. 40%-os kálfoszfáttrágya kipróbálása is.

A mi pedig a nitrogén-műtrágyák használatát illeti takarmányrépánál, azok alkalmazása feleslegessé válik friss istállótrágyából ellátott vagy egyébként nitrogénben gazdag talajokon. De még nitrogénben szegény talajon is lehetőleg takarékoskodjunk a nitrogénműtrágyákkal, mert a termelést nemcsak nagyon megdrágítják, de szárazságra hajló viszonyok közt hatásuk kétséges is. Noha a fenti kísérletekből azt láttuk, hogy nem is oly ritkán a takarmányrépa még jövedelemmel hálált meg oly trágyakompozíciókat, melyekben majdnem 100 kg. chilisalétrom volt, tisztán kísérleti okokból! — mégis a gyakorlatnak első sorban azt kell ajánlani, hogy vesse szerves trágyába a takarmányrépát, mert így legolcsóbban juttatja neki a szükséges nitrogént. Másrészt, minél kedvezőtlenebbek a talaj fizikai tulajdonságai, annál jobban hálálja meg a takarmányrépa a szerves trágyát. De ha szerves trágyát nem birunk adni és a talaj nagyon szegény humuszban, illetve nitrogénképző-anyagokban és még hozzá tevéketlen is, vagy akkor, ha a kikélest siettetni akarjuk, vetéskor kat. holdanként 15 kg. chilisalétromot szórhatunk el, és ha a répa későbbi fejlődése nem elégitene ki, 20—25 kg.-ot adhatunk fejtrágyának. Ennél több chilisalétromot csak kivételesen lesz megokolt alkalmazni annál is inkább, mert hatása csak arra az évre terjed, utóhatása nincsen és így veszendőbe megy, ha a répa bármely okból fel nem használja; a superfoszfát a kálfoszfát fel nem használt része ellenben az utónövény javára megmarad a talajban — ha csak az nem nagyon laza és az éghajlat nem nagyon csapadékos. Egyébként nemcsak a takarmányrépa, hanem annak gyakori utónövénye, az árpa is igen sokszor meghálálja a kötött talajon is, ha superfoszfáton kívül kálfoszfátot is kap.

A superfoszfátot kiszórása előtt össze lehet keverni a 40%-os kálfoszfáttrágyával, minél korábban szórattuk el a két műtrágyát még a tél folyamán, annál jobban hatolhat be abba a rétegbe, hol a répa gyökerei leginkább reáakadnak. Száraz évben a csak tavasszal kiszórt műtrágya ritkán hat kellően.

Gyárfás József.

KÖNYVISMERTETÉS.

Juhok teljesítőképességének meghatározása. E czímen egy jeles munkát irt: Kovács Imre, a melyet az országos m. kir. gyapjuminősítő intézet adott ki. A modern állattenyésztés nem elégszik meg a tulajdonságok külső elbírálásával, hanem a hol csak lehetséges, pontos vizsgálatokat használ föl a termőképesség meghatározására. Eddig különösen a teheneknél használták nagy sikerrel a tenyészkiválasztásnak ezt a módját. Kovács Imre arról végzett tanulmányokat, hogy miképpen lehetne hasonló eljárást alkalmazni a juhok tenyészkiválasztásánál. Vizsgálatai meggyőző adatokkal bizonyítják, hogy a munkájában ismertetett módszer mennyire alkalmas a juhok teljesítőképességének és ezzel a juhászat hasznosítható voltának növelésére. Az uttörő munka méltán megérdemli a gazdaközönség érdeklődését.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Tehenészet ellátása nyári takarmánnyal.

Nagyobb tehenészetet akarok berendezni, de legelő hiányában kénytelen leszek a teheneket egész nyáron át istállóni takarmányozással résztesíteni, tisztelettel kérdelem, melyek azok a zöldtakarmányfajok, a melyek segítségével tehenemet május hótól kezdve októberig bő tejelő zöld takarmánnyal elláthatom és mindegyik fajból mennyit szükséges egy darab tehénre termelnem.

H. J.

Kérdés. Czukorrépa-szörp páczát szöszük-e.

Jármos ökreimmel naponta és darabonként 1½ kgramm czukorrépa szörpöt etetek. szükséges-e a páczukra és napjára, darabjára mennyi sót adni.

W. J.

Kérdés. Buza és rozs legeltetése birakkal.

Jó erejű földjeimben az őszzel jól megerősödött rozsvetéseimet és közeperejű földekben az őszzel jól megbokrosodott, de nem nagyon erős buzavetéseimet a téli fagyokban birkával legeltetni óhajtván, kérem tisztelt gazdatársaim abbeli véleményét, hogy a legeltetés nem e a termés rovására történik.

H. J.

Kérdés. Száraz rétek műtrágyázása. Szárazabb rétek feljavítására mily műtrágyát és mennyit ajánlatos használni? Thomassalakat és gipszet ajánlanak, melyik jobb, vagy talán mindkettővel lehetne kísérletet tenni? V. B.

Kérdés. Bükkönyszéna-termelés műtrágyával

Gyenge trágyaerőben levő, különben pedig jó talaju és részben őszzel megszántott, részben pedig a tavasszal szántandó földjeimet, hogy azokról kielégítő mennyiségű takarmány zabosbükönnyt nyerhessek katasztrális holdanként 200 kilogramm 16—18%-os superfoszfáttal

akarom elvetni, tisztelettel kérdelem, hogy segíthet-e és mily mértékben a tavasszal vetendő műtrágya takarmánytermésben, továbbá pedig hogyan juttassam a műtrágyát az őszzel megszántott és hogyan a tavasszal szántandó földbe. Egyben kérem azt is közölni, hogy a zabosbükönny után vetendő őszi buza vetésemre bir-e és mily mérvű hatással a már zabosbükönnyel együtt tavasszal elvetett műtrágya. H. J.

Kérdés. Bor nyulósodása.

1907-ben termelt borunk nyulósodni kezd; mit tegyünk vele? A bor nem messze Egerhez, Andornakon termelt. Kadarka, Chasselas és mézes fehér szőlőkből készült s schiller lenne. Jó-e ha az ember lehuzza s faszenet tesz bele s mennyit tegyen? vagy ha a nyulóság a gyengeségtől volna, nem kellene-e bele czukrot és spirituszt tenni? Ha kell, mennyit tegyünk?

M. P.

Kérdés. Napraforgó termelése.

Napraforgót óhajtok termelni és azt tehenészetemben darált állapotban felhasználni. Khüneféle Hungaria Drill sorvetőgépeim vannak, miképp kell azt beállítani a mag elvetéséhez, minő távolságra kell vetni, mennyi a tő távolság? A mit legelőszőr kellett volna kérdeznem, minő magot vessek? Miképp történik a learatás, szántás, magkifejtés? Magas olaj tartalmánál fogva megy-e a darálás?

V. J.

Kérdés. Motor használhatósága járgány helyett.

Egy 285 mm. szájnnyilású szecs kavágó és egy 20 cm. átmérőjű tárcsás-daráló hajtásához, melyet eddig járgánnyal három erős ló elhuzott, a járgány elhasználatása folytán egy motorral akarnám helyettesíteni. Azért az volna a kérdés, hogy gazdaságosan a járgány helyettesíthető-e motorral, és hány lóerejű motor volna alkalmas erre a célra? Megjegyzem, hogy a motorkezelő kiadása nem jön nálam számításba.

B. J.

Kérdés. Melyik a legjobb szőlőkapáló gép?

A szőlőkapáló ekék közül melyek a legpraktikusabbak? Az ujonnan hirdetett és dícsért azon kapálóeke, melynek kése a szőlőtökétől automata mozgással egy rugónál fogva elnyomódik — tényleg beválik-e és megfelel-e a célnak?

Cs. J.

Kérdés. Melyik a legjobb kévekető aratógép?

A kévekető aratógépek közül melyik bizonyult legjobbnak? A Kiss Lajos szabadkai lakos által feldicsért „Simplex“ kévekető aratógép, mely kanadai gyártmány, tényleg a legjobb-e?

Cs. J.

Felelet Hozzájárulás a községi pótadóhoz bérelt tanyai birtok révén című kérdésre.

Kérdező panaszkodik, hogy a községtől 4 kilométerre bérelt tanyai birtokán teljesen külön lakva és gazdálkodva nem élvezzi azon községi kiadásokat, u. m. községi építkezések, éjjeli őr, apróállat beszerzés, örök és mezei örök, melyek a községi pótadókat folyvást emelik és azt kérdezi, hogy köteles-e ezen kiadásokhoz járulni; s ha nem, hova kell jogorvoslat végett fordulnia. Vannak dolgok, a melyek a pusztai birtokon, ha legalább 100 kat. holdon gazdálkodik, a hozzájárulásra nem kötelezik Ilyen pl. a mezőőr, a melyen nem kell hozzájárulnia, ha maga tart mezőört, (illetve valamely cselédjét erre fölesketteti.) A községi építkezések alul ki nem vonhatja magát a pusztai birtokos. Ehhez hozzá kell járulnia. Az apaállatok szinte kisbirtokossági és nem községi kiadások. Tessék kérdezőnek a mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló törvényt figyelmesen elolvasni. Abban minden itt felhozott és fel nem hozott illetékes felvilágosítást nyer. Ott meg vannak nevezve a hatóságok is, a melyek elé az ügy tartozik. Tehát a szolgabírói, alispáni hivatal és esetleg a miniszterium.

P.

Felelet. Erdővéd adója című kérdésre. Ha az erdővéd a cselédlétszámban van fölvéve és cselédkönyvvel bir, akkor az adója annyi, mint a cselédeké. Tehát 3 korona 20 fillér. Ha azonban ez derogál neki, akkor adója a rendes fizetésekre kiszabott mérték alá esik.

C.

Felelet. Kinek tulajdonát képező azon föld, a melyet valamely folyó lassankint a parthoz hord című kérdésre.

Ez a kérdés sokszor fordul elő. Megítélésével azt kell tudni, hogy kinek a nevére van telekkönyvezve a víz meder. Sok esetben a víz meder fele a partbirtokos birtokához tartozónak van telekkönyvezve. Hogy miként van jelen esetben,

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, közsűvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvizkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

az közölve nem levén, — csak azt lehet kinyilvánítani, hogy a kié a víz meder volt azé a hor-dalék.

Felelet. Ökrök munkaerejének növelése című kérdésre.

15 kg. répa és 5 kg. vermelt tengeri köles keveréssel a többi pelyva-szalma, karban tartani ökreit lehetetlenség. Ez koplaltatás a legnagyobb mértékben, az ily takarmányzás mellett életben lehet munka nélkül sinylődtetni az ökröt, de tavaszi munkát is végeztetni velők, tulságos követelés. Tessék már most 4 kg. kukoricza darát adni fejenként az adott takarmányhoz és így tartani az ökröket mindaddig, a míg csak zöld takarmányhoz nem jutnak. Ekkor nem lesznek valami tulhizottak, de fognak tudni *mérsékelten dolgozni*. Rendes gazdaságokban a jármosökrök napi adagja egész télen át 5 kg. széna, 3—4 kg. dara, valami répa és szalma s törek ad libitum. Ily tartás mellett lehet munkát kívánni tőlük. A vermelt csalamádé és kölesnek csak 1/2 széna értéke van. Azt sem szabad tehát túl becsülni. Rossz szokás az is, az ökröket akkor, mikor nincs nagy munkájuk, koplaltatni. Akár dolgozik, akár nem, ki kell adni a rendes porciót, mert különben akkor, mikor sok munka zudul reá, nem bírja, a jónak vélt tartás mellett sem.

Felelet. Kacsatenyésztés viz nélkül cz. kérdésre.

Kérdéstevőnek azon kérdésére valjon eredményes kacsatenyésztést folytathat-e tó v. patak, azaz usztatás nélkül, azon válasszal szolgálhatunk, hogy igen. Legajánlatosabbnak véljük e czélból a pekingi kacsatenyésztést, mert ezen fajta igen gyors fejlődésű, bár az eleségben nem épen igénytelen. De haszon csak akkor jelentkezik, ha a kacsák máris 10—12 hetes korukban értékesíthetnek. Ezen pont mellőzése árokat okozhat. Akkor a kacsák párjának tisztítva a 10—12 lbs., vagyis 4 1/2—5 1/4 kiló súlyuaknak kell lenniök. Az uszás által a vizen és a vele járó hővesztesség révén ez alig érhető el. A tenyésztés a vizen inkább a párosodás megkönnyítésére szolgál, de sokak állítása szerint a megtermékenyítést is elősegíti. A magunk véleménye ez utóbbinál az, hogy ez csakis a jó eleségtől tétetik függővé, de a hizlalo takarmányok kizárása mellett. Nem azért, mert az amerikai példa tetszetős, hanem azért, mert a haszontenyésztés mintaképűl az Amerikai Egyesült Államok és Canada baromfi-tenyésztése szolgál, — míg Anglia ugyszólván egyedül a kedvtelési (fancy, sport, pepiner) tenyésztésben magaslik ki, bárha ebben is Amerika az angliai nemzetközi kiállításokon nem egyszer verte le Angliát saját hazájában, — czitáljuk Amerikát. Ott a nagy eredményeket elért és a kacsatenyésztés révén meggazdagodott tenyésztőknek egynémelyike már 14 év óta ezer és ezernyi csak szárazon nevelt kacsatörzsszel tenyész. Egyesek leírása szerint ezen törzsek annyira elszoktak a vízremenéstől, hogy kényszerítve sem szívesen uszkálnak rajta. Daczára a pekingiek nagytestűségének, Amerikában a gondos kiválasztás és kitenyésztés révén a tenyésztők tojói 160 db évi tojáshozammal is dicsekednek a lehető legnagyobb megtermékenyítési százalék mellett. Ismételjük, hogy utóbbinál a helyes takarmányozás hozza meg az eredményeket. Bizvást ajánlhatjuk kérdéstevőnek, hogy pláne pest-megyei homokon bizvást üzheti a kacsatenyésztést, de csakis a legnagyobbtestű és legnagyobb tojáhozamu kiválasztott korai pekingi kacsákkal, különben haszonra nem számíthat.

B. G. F.

Az e lapokban foglalt czikkekkért minden utánnyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	49
Tárca. Modern technika alkalmazása. — Teumann Lajos	50
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán	50
A gyümölcsfa új ültetési módja a Stringfellow-féle eljárás szerint	
A magas nyomású gazdasági ldkomobilonról. — Thallmayer Viktor	52
A takarmányrépa trágyázása. — Gyárfás József	56
Könyvismertetés	57
Kérdések és feleletek	57
Kérdések: Tehénészét ellátása nyári takarmánnyal. H. J. — Czukorrépa-szörp páczát sózzuk-e? W. J. — Buza és rozs legeltetése birkákkal. H. J. — Száraz rétek műtrágyázása. V. B. — Bükkönyszéna-termelés műtrágyával. H. J. — Bor nyulósodása. M. P. — Motor használhatósága járgány helyett. B. J. — Melyik a legjobb szőlőkapalógép? Cs. J. — Melyik a legjobb kévektő aratógép? Cs. J. — Napraforgó termelése. V. J.	
Feleletek: Hozzájárulás a községi pótladónak bérrelt tanyai birtok révén. P. — Kinek tulajdonát képez az azon föld, a melyet valamely folyó lassankint a part-hoz hord. J. — Erdővéd adója. C. — Ökrök munkaerejének növelése. P. — Kacsatenyésztés viz nélkül.	
B. G. F.	

Hirek 58

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Időjárásunk mult heti tudósításom óta lanyhás esőket, éjjelenként fagykörűli hideggel, enyhére fordult, majd viharos erős széllel ismét hidegebbre változott. A szántott földekről és vetésekről a hó teljesen elolvadt. A vetés tehát az ismét hidegebbé vált időben kikeletlenül takaró nélkül van, a mi egy hirtelen bekövetkező erősebb fagy esetén a csirában, sáros földben lévő buzákon nagyon könnyen végzetessé válhat. 1907. év tavaszán is a már kikelt buzák sáros felszinnel bírván, 8—10 C. hideggel kifagytak, meny nyire veszedelmesebbé válhat, a csak részben kelő félben lévő buzákon egy hirtelen bekövetkező erősebb hideg. Már most is látszik az ősszel felszántott, de rögeségük miatt vetetlen maradt, az első novemberi tél elmúltával karácsony előtt sáros földben vetett buzák ugyszólván megsemmisülése. A tulnedves földben vetett buzákat a borona már nem tudta a földbe betakarni, a hó elmúltával most az elvetett buza meglágyulva 3/5 részben a felszinen van kitéve a tönkremenésnek. Lehetetlen az ilyen vetésből még az ezentuli legkedvezőbb időjárás mellett is, valamilyen termést várni Jobbanjártak a friss szántásba vetett buzák. Ilyeneknél jobban kevert a borona, nem maradt fenn annyi mag. Sok föld azonban vetetlen maradt. Ma éjjel 5 1/2 C. fok hideg volt, zuzos idővel. Jásznagykunszolnok megye, 1/21. 1909.

Személyi hir. A torontálmegyei gazdasági egyesület f. hó 18-án tartott ü. ésén felhasználta az alkalmat, hogy nagy tiszteletnek örvendő elnökét, Csekonics András grófot, — a ki e tisztét már 25 éve tölti be, — zajos óvációkban részesítse. Mindjárt az ülés megnyitása után szólásra emelkedett Papp Géza és ékes szavakban tolmácsolta Csekonics grófnak az egyesület felvirágzásában és fejlesztésében szerzett nagy érdemeit. Beszéde végén indítványozta, hogy a nap emlékeül tegyen az egyesület 1000 koronás alapítványt, a bolgár kertészeti bevezetésére. A jubilánst Darányi Ignác miniszter is táviratilag üdvözölte. Gyűlés után kétszáz terítékű bankett volt, melyen sok szép és gyujtó pohárköszöntő hangzott el.

Arad a mezőgazdasági kamarák ellen. Aradról jelentik, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek a mezőgazdasági kamarákról alkotott új törvénytervezetével, melyet valamennyi törvényhatóságnak megküldött, Arad város hűfőn foglalkozott. Egyhangulag kimondták, hogy a gazdasági kamarákat szükségtelen megalkotni, a mely részint újabb terhet ró a gazdákra s részint a ma is létező gazdasági egyesületek teljesen elvégzik azt a feladatot, melyeket a kamarák ügykörébe utal az új törvénytervezet.

Szerb buza a magyar piacon. Semmi sem alkalmasabb annak bizonyítására, hogy kevés a gabonakészlet, mint az, hogy a malmok f. hó 18-án 75 kilogramm sulyu, nem is szép, nem is egészséges 15.000 métermázsza szerb buzát, métermázsánként 12 korona 40 fillérért vettek. Ha a könnyebb minőségű s uszkós szerb buzát ilyen horribilis árt fizettek, ugy valószínű, hogy a magyar buza ennél sokkal többet ér s a malmok vennének is, ha volna készlet. Közeledik a hajózási forgalom megnyitása, más években ilyenkor a rakodó állomásokon buzával telt uszályhajók várták a szállítást, megindítását, az idén sehol semmi nyoma ilyen készülődésnek. Azt beszéljük, hogy a malmok újabb üzemi redukezióra gondolnak, mert alig tudják fedezni azt a mennyiséget, a melyet a jelenlegi korlátolt üzem mellett fel kellene dolgozniok. Ezek a jelenségek amellet bizonyítanak, hogy a gabonakészlet, a melyből még egy fél évig élni kell az országnak; erősen megcsappant. Ez pedig a gabona árának további alakulására bizonyára befolyással lesz.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület a Sopronmegyei Gazdatisztek és Erdőtisztek Körével karöltve január 21-én és 22-én, Sopronban, a gazdasági egyesület üléstermében gazdasági előadásokat rendez. Az előadók és az előadások tárgya a következő: Hensch Árpád, gazdasági akadémiai igazgató: A haszonállat-

tartás okszerű szervezéséről üzemi szempontból. Kovátsits Károly, hercegi tisztartó: A tőzegalom mint trágyakonzerváló szer. Cserhádi Sándor, az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője: Az országos m. kir. növénytermelő kísérleti állomás 1908. évi kísérletének eredményeiről. Kovárics Károly, járási m. kir. állatorvos: A szérumok gyakorlati értéke az állattenyésztésben.

A zirczi gazdakör háziipari tanfolyama. A zirczi gazdakör a Bakony elrejtett községekben fontos szolgálatot teljesít a háziipar meghonosítása érdekében, mely fáradozását Darányi földmívelésügyi miniszter is megfelelő segítséggel támogatta. Eddig Nagyesztergályoson és Eplényben rendezett kosárfonó tanfolyamot, a jövő hóban pedig Olaszfaluban és Bakony-nánán.

A tőzeg gazdasági kihasználása. Hazánk rendkívül gazdag tőzeg- és láp-telepekben. Straub Mór dr. tanár közzétette évek előtt a magyarországi tőzeg- és láp-területek terjedelmére, tömegére és minőségére vonatkozó adatokat. Azóta Güll, Liffa és Timkó geológusok az ecsedi lápi agrogeológiai munkájuk szintén világot vet arra az óriási kincsre, melyet itt bírnak. Darányi földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a tőzeg gazdasági czélokra való fölhasználását és bányászását fölkarolja, mert előzőleg a kísérleti állomásoktól beszerzett adatokból meggyőződött, hogy a tőzeg, mint istálló alom és trágya készítésére kiválóan alkalmas anyag, nagyon értékes. Mindenekelőtt fölhívta a földtani intézetet, hogy gondoskodjék az egész országra kiterjedő részletes tőzeg- és lápfelvételekről s ezekkel a felvételekkel László Gábor dr. és Ernst Kálmán geológusokat bízza meg, a kik a munkálatokat már meg is kezdték. Felhívta az országos kémiai intézetet, hogy a tőzeg ipari feldolgozásának módjait és előnyeit kiterjedten és részletesen állítsa össze arra a czélra, hogy a munkálat minél szélesebb körben közzétéssék. Egyuttal fölhívta az állatleltani és takarmányozási kísérleti állomást, hogy a tőzeg-alom gazdasági jelentőségéről ismertető szakközleményeket tegyenek közzé a gazdasági szaklapokban s egyben felhívta a kirendelt gazdasági vándor szaktanárokat, a gazdasági akadémia tanárait, hogy irodalmilag és a télen rendezni szokott gyakorlati előadások keretében ismertessék a tőzegkihasználás gazdasági előnyeit. A minisztert elhatározásában az is vezeti, hogy a tőzeg bányászása igen kiterjedt munkaalkalmat terem. Ezen intézkedésekkel egyidejűleg tárgyalásokat indított a kereskedelmi miniszterrel a tőzegipar fellendítése iránt.

A löhere- és luczernamag ellátása ólomzárral. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelő szakosztálya Teleki Arvéd gróf elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a löhere- és luczernamag ólomzár ellátásának kérdésével, mert a jelenlegi eljárást nem tartják minden tekintetben megfelelőnek. A bizottság megvitatta a szükségesnek látszó módosításokat, miután azonban ebben a tekintetben illetékes helyen is már tetek kezdő lépést, ennél fogva a bizottság azt határozta, hogy megvárja ennek az eredményét és ezután fog esetleg a bizottság javaslatot terjeszteni a kormány elé.

A dohánybeváltás reformja. Makórol jelentik: A kincstár részére szállító csanádmegyei dohánytermelők között mozgalom indult meg, mely oda irányul, hogy tekintettel az immár hatályát veszített dohánybeváltási szabályokra és ármegállapításokra, továbbá a jelentékenyen magasabb mezőgazdasági munkabérekre, a kincstárt arra bírák, hogy a dohányt a *beváltás alkalmával kevesebb osztályokba sorozza*, egyben pedig a *dohánybeváltási árakat magasabb összegben* állapítsa meg. A dohánytermelők ez ügyben gyűlést tartottak, amelyen hozott határozatukat felterjesztik az OMGE-hez.

Selyemtenyésztés Abaujban. Boldogkőváralján (Abauj) Szendrei Béla selyemtenyésztési főfelügyelő a selyemtenyésztésről a gönczi kerület papjainak és tanítóinak előadást tartott tetített képekkel. Déiben Káger József esperes vendégszerető házában ebéd volt, a melyen a házigazda kérte a tanítókat; karolná föl a selyemtenyésztést, mint a népjólétet előmozdító foglalkozást.

Kosárfonó-tanfolyam Tardoskedden. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület három hónapra terjedő kosárfonó-tanfolyamot fog ren-

dezni Tardoskedden. A tanfolyamot most nyitotta meg Machovich Gyula dr. plébános, mint a gazdasági egyesület megbízottja, a községi elöljáróság és az érdeklődő gazdaközönség jelenlétében. A tanfolyamnak Sáray Béla a vezetője. Eddig harmincz gazdalegény jelentkezett a honipar tanulására.

Allami pénztári jegyek kibocsátása.
A kormány megegyezett a Magyar Általános Hitelbankkal 215 millió korona értékű négy és fél százalékkal kamatozó állami pénztári jegyek kibocsátására, illetve átvételére. Ehez képest Wekerle Sándor, a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök hirdetményt tesz közzé s ennek alapján az átvétel biztosítására alakult pénzcsoport aláírási felhívást bocsát ki. A jegyzésre a tőkebirtokosok figyelme ezuton is felhivatik, mert így teljesen adómentes, 4 és fél százalékot tisztán kamatozó állampapír birtokába jutnak.

A Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték részvénytársaság kedden tartotta meg Lukács László v. b. t. t. elnöklésével IX. rendes közgyűlését huszonegy részvényes jelenlétében, a kik 3449 részvényt képviseltek. Az előterjesztett 1908. évi mérleg és üzleti jelentés elfogadása után elhatározták, hogy a 11. számú kamat- és osztalékszolvány 102 koronával váltassék be. A szolványok kifizetése már e hó 20-ától kezdődőleg történik. Miután ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a fölmentvény megadatott, a felügyelő-bizottság tagjaivá az 1909. évre a következőket választották meg: Cohn Móriczot, gróf Hugonnai Kálmánt, Hermann Sámuelet, Morvay Istvánt és Schönfeld Adolfort

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt héten némileg erősebb lett a lóheremag kínálata, a minőség azonban majdnem kizárólag közepes és alantós volt s azontul nagyaránkás is.

A belfogyasztás szintén nagy mértékben vesz részt a vásárlásban. a mennyiben szükségletét már kezdi fedezni. Jó minőségű mag ára igen jól fenntartotta magát. ellenben gyöngébb minőségűért nem mindig lehetett a követelt árak t elérni. A gazdák részéről fokozott mértékben nyilvánuló hajlam, hogy luozernamag szükségletüket fedezzék, azt okozta, hogy ennek ára szintén teljesen érvényben maradt. Megbízható takarmányrépamag ára nevezetesen az oberndorfi és eckendorfi fajtáé az ö-szes termelési helyeken tetemesen emelkedett úgy, hogy a külföldön e két fajta bevásárlási ára ma már sokkal magasabb, mint a hogyan a megbízható magarus cégek árjegyzékében rovatolva vannak. Bükköny. Az ebbeli forgalom a legutóbbi időben igen megélénkült, ám a készletre nézve még nem igen lehet biztos tájékozást nyerni. Sok vadbükkönnyt is ajánlanak, jó lesz tehát vigyázni a bükköny beszerzésénél.

Jegyzések nyers áruért 100 kilogrammonként:

Luczerna világos szemü	124—136 K
Luczerna barnás szemü	112—120 »
Vörös lóhere természetből arankamentes	140—150 »
Vörös lóhere arankától megtisztítható	130—135 »
Vörös lóhere nagyaránkás	106—108 »
Biborhere	34—36 »
Baltaczim	22—24 »
Bükköny	22—23 »

Szesz.

A szeszüzletben a forgalom e héten nem volt igen élénk és a szeszarak tartott áron a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt **finomított szesz** adózva helybeli finomítótól 177.50—178 K, adózatlanul 58.50—59 K nagyban és 1/2—1 K drágábban kicsinyben.

Videki finomítók és másodkéz olcsóbban ajánlottak.

Élesztőszesz adózva 177 K-ig, adózatlanul 58 K-ig kelt el.

Denaturált szesz élénk és hordóval együtt 50.50—51 K-ig kelt nagyban kötésre.

Mezőgazdasági szeszarak részéről kontingens nyersszesz 53—53.50 K fix áron és 2—2.50 K jegyzésen alól volt ajánlva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 54.50—55.50 korona.

Budapesti zárlalárak nagyban:

Finomított szesz adózva	177.50—178.50 K
Finomított szesz adózatlan	58.50—59.50 »
Élesztőszesz adózva	177.—177.25 »
Élesztőszesz adózatlan	58.—58.25 »
Nyersszesz adózva	175.50—176.50 »
Denaturált szesz	51.—51.50 »

Készáru-tőzsde 1909. jan. hó 22-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	26.—
"	76	25.40	80	26.05
"	77	25.50	81	26.90
"	78	24.85	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	25.80
"	76	25.30	80	25.95
"	77	25.60	81	—
"	78	25.75	82	—
Pestvidéki	74	—	78	25.75
"	75	—	79	25.90
"	76	25.50	80	26.25
"	77	25.30	81	—
Bánsági	74	—	78	—
"	75	—	79	—
"	76	—	80	—
"	77	—	81	—
"	78	—	—	—
Bácskai	75	—	78	25.75
"	76	25.40	80	26.30
"	77	25.60	81	—
"	78	—	—	—
Rozs elsőrendű új				20.10
" középminőségű (új)				20.20
Árpa takarmányárú, elsőrendű				16.60
" másodrendű				15.90
Köles				17.45
Zab elsőrendű (új)				17.10
" középminőségű (új)				14.—
Tengeri belföldi				14.—
" román v. bolgár				—
Repceakáposzta				—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Egyetemes- és mélyművelő-ekék
acélöntvény-testekkel, pánczél-lemezekkel,
□ acélgerendelylyel,
▶ állítható szarvakkal, önvezetéssel.
Többvasú ekék.
Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,
háromtagu és egytagu hengerek,
Superior sorvetőgépek, triórök.
UMRATH és TSA
Budapest, V., Váci-körút 60.
Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Téli arany parmen alma csemete

2-3 éves, kiültetésre alkalmas, 1200 darab keres-tetik. Ajánlatok küldendők: **Gróf Stubenberg József** székellyhidi uradalmának számtartói hivatalához, **Székellyhid.**

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészllovak és tenyészmének

vásárlásánál — direkte a tenyésztőktől — és a vásárkon segédkezesemet felajánlom. Czímem:

Idősb Heinrich Mór muraközi lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz)

törv. bejegyzett cég. Vásárjegyzék ingyen. Megbízható felvilágosítás. Elsőrendű referenciák.

Sürgönyezim:

Heinrich senior Csáktornya.

Pisny Istvánnánál, Battonya, Csanádm.,
Emdeni lúd 1.60 K drbja. Olasz x emd. 1.40 K. Angol emdenti 2 K. Sárga orpington 60 fill. Fehér orpington 60 fill. Fekete langshan 40 fill. Fehér magyar 50 fill. Fehér kopasznyaku 60 fill. Sárga kopasznyaku 20 fill. Rhode-Island Reds. 12 drb 20 K, egy drb 2 K. Pekingi kaesa 80 fill. májusig, azontul 60 fill. Rézpulyka 60 fill. Bronzpulyka 60 fill. Mexikói fehér 80 fill. Yorkshiri malacok, stüldők, kóvér sertések minden időben, ugyszintén új toll és pehely is kapható. Dióval aszalt szilva kilója 2.50 K. Szilva lekvár kilója 1.70 K.

Méltóságos

gróf Almásy Imre ur pusztapói uradalmában egy **segédtiszti állás** van üresedésben. Pályázati kérvény Mondok Sándor főintézőhöz adandók be Pusztapóra.

RAPID kézi műtrágyaszóró készülék.

Ezen **műtrágyaszóró-készülék**
Fischl V. gazdasági intéző ur szerű kísérletezés után találta fel. — A régi szokásos **kézi szórással szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja meg; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s hogy egy ember naponként 7-8 holdat, vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az **elszórandó mennyiség pontosan szabályozható.** A Budapestben darabonként **60.— K.** Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálók.
WEISZ JAKAB
a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
Budapest, V., Lipót-körút 7.**

Eladó magyar tinók.

50 darab 2 éves
40 „ 3 „
prima magyar tinó eladó.
Értekezhetni a tulajdonossal. **Nadányi Pál Puszta-Kovácsi, utolsó posta Berettyó-Ujfalu (Bihar m.)**

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.
Ajánlat ingyen és bérmentve.

Kocsigyártás.
Budapesti kovacs- és kocsigyártó ipartestület védnöksége alatt álló **Kocsi Árucsernok Szövetkezet**
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület hatvankilencedik évi rendes közgyűlését

1909. évi februárius hó 2-án d. e. 10 órakor fogja Budapesten, Pestvármegye székháza disztermében (Városház-u.) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1908-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. Egy részvényes indítványa.
5. Az igazgatóság hat tagjának, továbbá a felügyelő-bizottság egy tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg megüresedő további helyeknek választás útján való betöltése (alapszabályok 23., 40. és 44. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. § a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1908. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételt.

Budapest, 1909. januárius 16-án.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK

ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.

WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI
TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
~ SZAVATOLÁS MELLETT ~

WOHANKA és TÁRS BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erölyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabíráásra a trainingben.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid

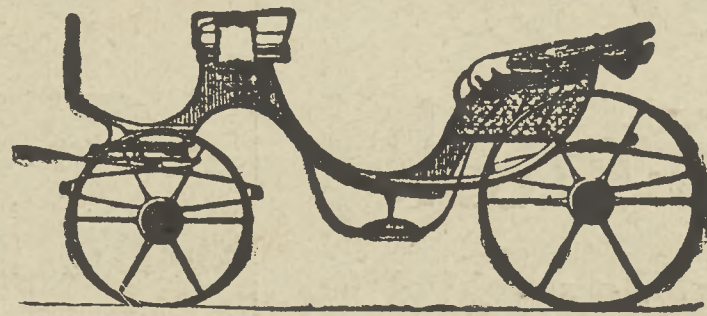
csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12.
VI., Andrásy-ut 28.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sark. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

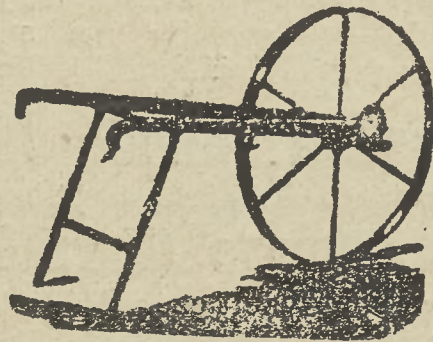
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Tavaszi vetéshez

elsőminőségű

Hanna-Pedigree sörárpa-vetőmag, szerényebb talajban is nagy termőképesség, koránérő óriási szalmatermés stb. Szállítatik utánvétellel 50 q-ig K 21.—, azonfelül K 20.— per 100 kg., Kereszturapaj állomáson **KUFFLER ÁRMIN** birtokintézősége **FARKASHIDA**, u. p. Pozsony-Keresztur.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stádel-Torkos földmérő-taliga.
Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítések, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyerges, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepelőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt kar / tellen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszen-
gyapju-
ZSÁK
kaszal-
repcze-
behordási
rostaalj-
waggon-
PONYVA

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

„HUNGARIA“ kettős kézi kéve-
kötelek favéggel, aratógép zsine-
gek, szőlőkötöző fonál, kötéláru,
zsák-zsineg, lópokrócz.

Zsák- és ponyvagár. Kölcsönintézet. Vétel,
eladás és cserézés.

Sürgőnyozim: Nagela Budapest. Vidéki telefon 35—92.

Pinzgau Törzstenyésztő Szövetkezet

Piesendorf-Kaprun (Salzburg).

Állandóan igen nagy készlete a bikáknak, tehéneknek és prima fiatal tenyészmарháknak. Tisztelettel kérjük a p. t. uradalmakat arra, hogy már most tudassák velünk a folyó évben beszerezni óhajtott állatok számát. Az előzetes bejelentés alapján a szükségletre nézve az egész éven át fog folyni a tájékoztatás az árviszonyokra nézve a szövetkezet előljárósága részéről. Az idén is ajánljuk kis próbatenyésztés beszerzését.

Szíves tudakozódások **Zentralstelle in Piesendorf, Pinzau** címre intézendők.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐLTIVANYISKOLA
AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELLETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM
TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT.HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM NEM A MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

Növénytenyésztési szövetkezet Josef Noic & A. von Dreger.

Zentralstelle: Chlumetz a/C.

Botanikai közreműködő: technikai főiskola Bécs. **A legkiválóbb növénytenyésztők** F. von Lochow, Petkus (Mark). **csatlakozásával** Fr. Strube (Schlanstedt).

Az 1909. tavaszi vetésre ajánlja

a következő hozam- és minőségre legjobban bevált **Pedigree magastenyésztésű** eredeti vetőmagot:

Nolc-Dreger Original árpa	„Bohemia“	Strube Original	„Schlanstedti zab“
„ „ „ „	„Allefrüheste“	„ „ „	„Vörös schlanstedti tavaszbuza“
„ „ „ „	„Früheste“	„ „ „	„Korai Viktoria borsó“
„ „ „ „	„Moravia“	„ „ „	„Zöld Viktoria borsó“
„ „ „ „	„Imperial A“	Nolc-Dreger Original	legbővebben termő bur-
F. von Lochow Original	„Petkusi tavaszi rozs“	gonya-fajtája	„Prof. Dr. Hjalmar-Nilson“
	Nolc-Dreger Original	„St. Wenzel burgonyája“	

Mindegyike ezen specialtenyésztőknek a maga fajtájáért maga felelős.

Árjegyzék és magminták kívánatra ingyen és bérmentve. — **ÁRJEGYZÉKEK: magyar, német és cseh nyelven.** — **LEVELEZÉSEK: magyar, német, cseh, francia és angol nyelven.**

Vasut-, posta- és távirat-cím: **Zucht-Vereinigung Chlumetz a/C. Csehország.**

Növénytenyésztési munkatárs: **Dr. Fruhwirth Károly** ny. r. tanár a wieni műegyetemen.

Takarmányrépamag.

Sárga olajbogyó alakú, a földből kinövő, ásó nélkül kiszedhető, kapható 100 kilónként zsákostól 65 koronáért Diószeg vagy Cziffer állomásra, míg a készlet tart:

Gróf Zichy József uradalmában
Vedrődön, Pozsonymegye.

50 kilón alul nem szállítunk.

Fasor-ültetéshez

alkalmas **akácza**, jó gyökeres és többször iskolázott, 2 méter törzsmagasságú, korona metszéssel, 6-8 centi kerület vastagságú, darabonként 20 fillérért és 8-12 centi kerület vastagságú 30 fillérért eladó — Ugy-szintén **nemesfűzfa-dugványok** és pedig **salix viminalis regalis, salix viminalis purpurea, salix amygdalina** és angol viminalis fajokban 1000 darabonként 5 koronáért eladók. — Ugy az akácza, mint a dugványok a Zselizi állomáshoz szállítva és a csomagolás önköltségén számítva értendők. — Szíves megrendeléseket kér a **Sárai Uradalom, Nagysáró, Barsmegye.**

Bámulatos olcsó

„DOMO“

(háztartási)

SEPARATOROK

és minden tejgazdasági eszközök kaphatók:

KLEINER és FLEISCHMANN
os. és kir. szabadalm. fémáru-gyárából

MÖDLING, BÉCS mellett.

Katalogusok ingyen.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhető

POLGÁRSÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50. szám.
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból.

ÁGYBAVIZELÉS.

Azonnali szabadulásért **jótállás.** Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönőlevelek. — Orvosiilag ajánlva.

„SANITAS“ INTEZET
VELBURG P. 115. Bayern.

Eladó gépek.

Egy drb egygéprendszerű 20 lóerős gőzeke teljes felszereléssel és altalaj porhanyítóval, kifogástalan áll. otban, egy 1906-os tíz lóerős cséplőgarnitúra vas-elevatorral, alig használt, két nyolcz lóerős cséplő-garnitúra, használt, de egészen jó állapotban, mind a három magyar államvasuti gyártmány, egy őrlő- és darálómalom teljes berendezés, egy 12 lóerős fekvő gőzgép álló kazánal. Cím: **Kisszántói uradalom, posta Bors, Bihar megye.**

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

a melynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, hereféléknek és réteknek**, ugy az **árpának és szőlőnek**, de a **gabonafélék** is rendszeresen meghálálják. Különösen **szegények káliban a homok és tőzeg-talajok**, ezeknél feltétlenül szükséges a hiányzó káli pótlásáról gondoskodni, mivel azoknál csak foszforsav és nitrogénnel való trágyázás által **lehetetlen** a lehető legnagyobb termést elérni. A mi viszonyaink között leginkább a 40% kálisó bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kilo százalékát (a kisebb szállítási költség miatt) legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a **KÁLI-SYNDIKATUS mezőgazdasági tájékoztató irodája**, Budapest, VIII., Üllői-ut 36. sz. (József-körut sarok) **díjtalanul és kötelezettség nélkül** nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó **szakmunkákat díjtalanul** rendelkezésükre bocsájtja.

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

HOMOK — ARANY

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserep, fal és padlólapok, csövek stb.

Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva,

Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban.

A 84. számú ismertetési brosjura ingyen.

Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.
Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

A baromfi tenyésztéshez

szükséges összes eszközök nagy választékban, a legolcsóbb árakon kaphatók:

Rudolf Krása,

WIEN, VII.,
Kirchen-Gasse 29.
Állandóan különféle újdonságok!
Kérjen „G“ képes árjegyzéket!

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

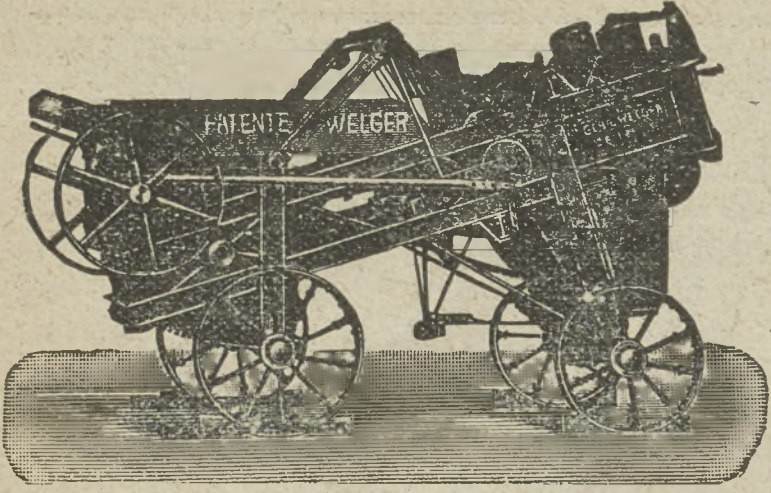
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia**, vagy: **az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál** főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnék.

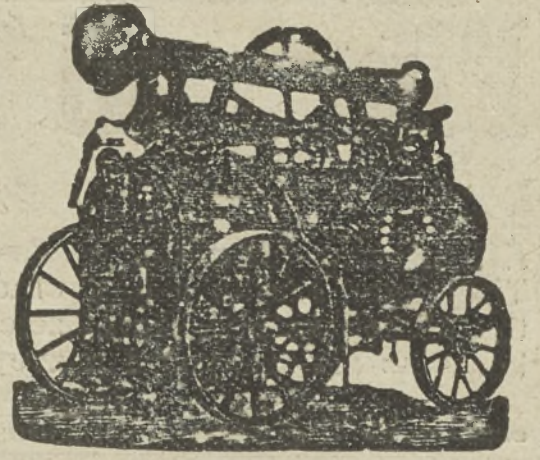
KOBLINGER
GYULA
FOTODUPLICIÁL-
MŰINTÉZET.
BUDAPEST,
VII.,
CSÉNGERUTCA 22.

Készít CLICHÉKET
MŰVEK,
14-61. POLYORATON, ARJEGYZÉKEN
ÉS HÍRDETESEN KÉSZÍTVE
TERVEN
MOTYOGÁNYRA ÉS SZÍNES FOTÓRA

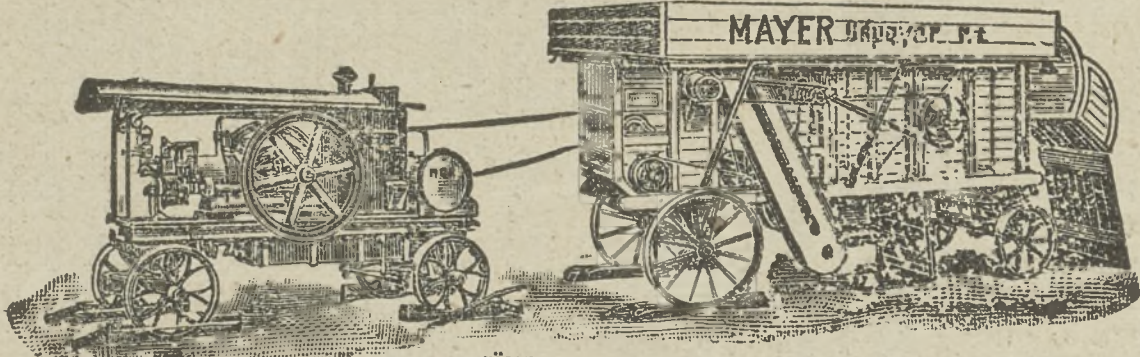
GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

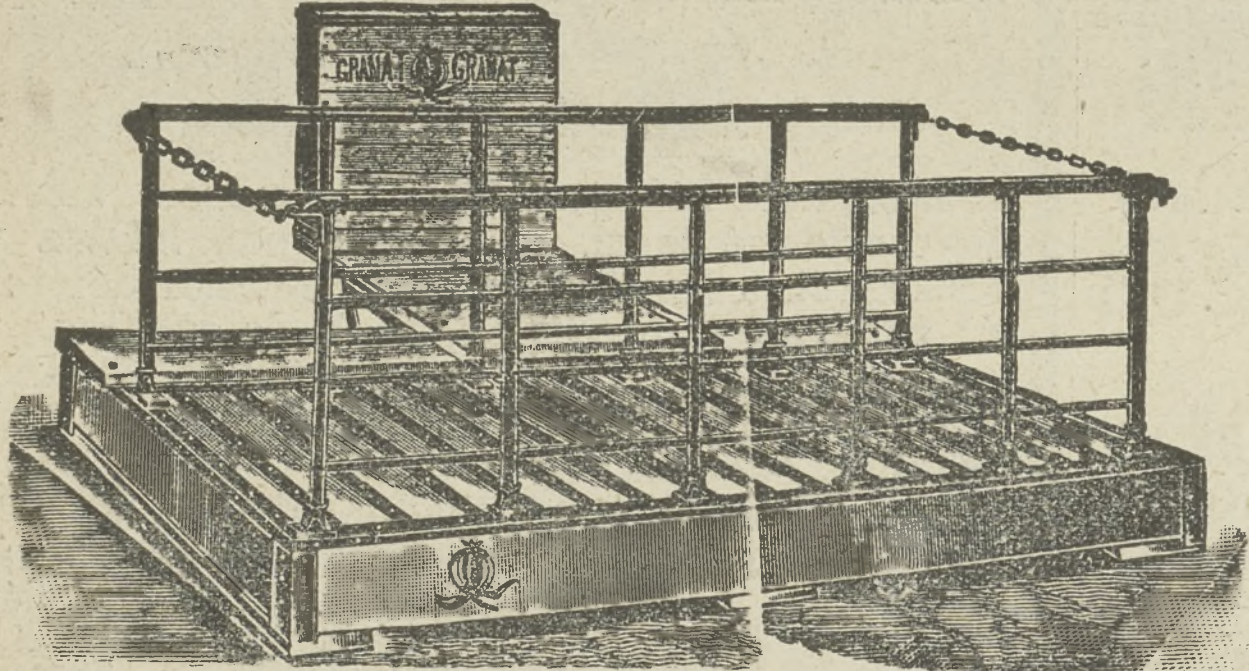
MAYER GÉPGYÁR

vas- és fémöntőde részvénytársaság
SZOMBATHELY—BUDAPEST, VI., Váci-körut 61. sz.

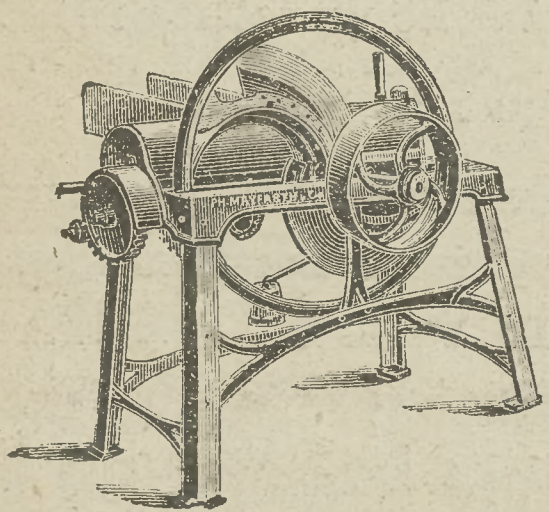

Malom-építéssel, motor-osztály, mindennemű gazdasági gépek gyártása. Hazai gyártmány. Kitűnő munka. Kedvező feltételek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„GRANAT” MÉRLEGGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPESTEN.

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tízedes-, százados-élőállat- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy-utcza 8. sz. Raktár: RINGEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold-utcza 21. sz.

Zakarmánykészítő gépek
szecska-
vágók, ré-
pavágók,
daráló gépek,
takarmányfül-
lesztők,
trágyalé-
szivattyúk,

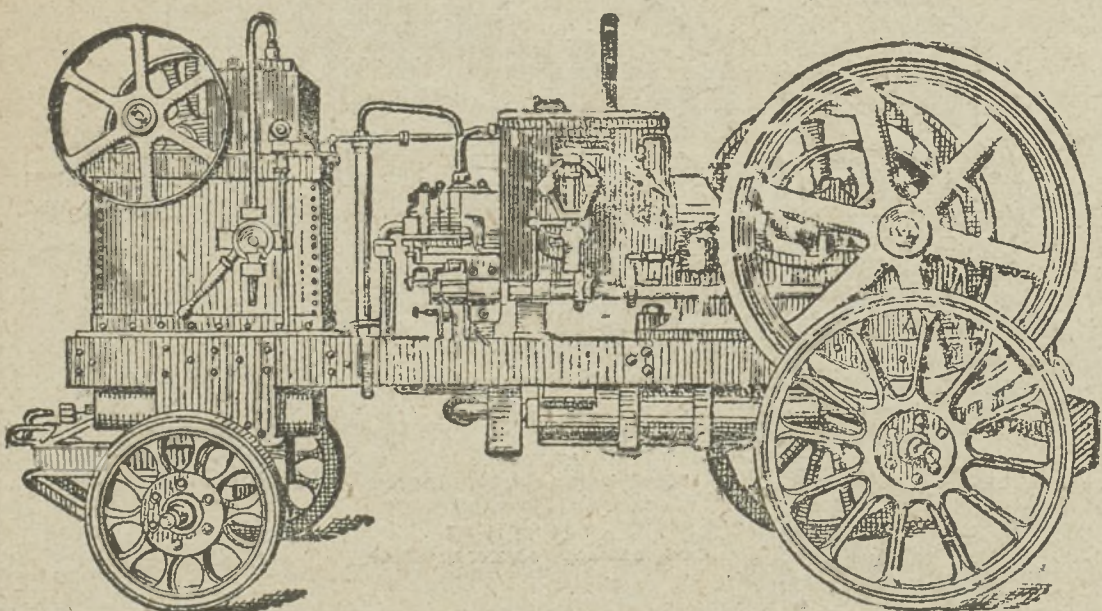
gyártanak és szállítanak legujabb és bevált szerkezet szerint

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA mezőgazdasági gépgyárak, vasöntődék és gőzhámorok
Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

LANGEN és WOLF motorgyár

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Eredeti „OTTO”

-féle lokomo-
bilok, benzin-
és szivógáz-
motorok.

Kényelmes
fizetési
feltételek.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

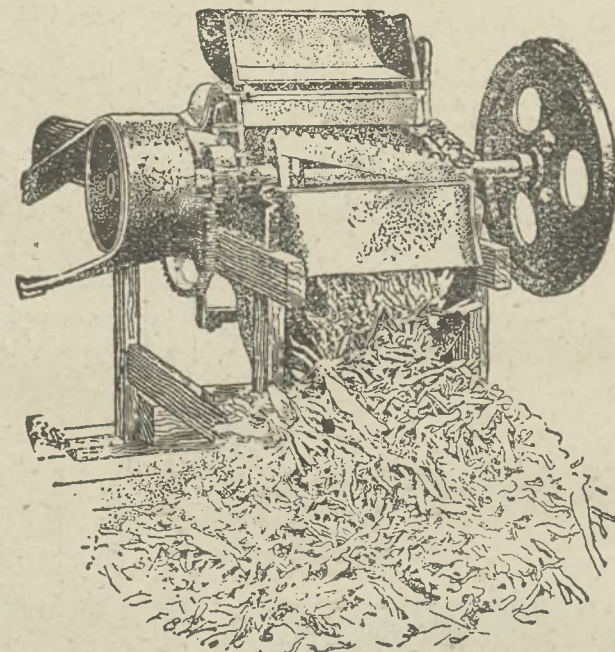
Elvállal: Központi-, viz-, lég- és gőz-fűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozet-tek, szivattyúk, vízerőművi emelő-gépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű
kőanyag-csővek raktáron.

PROPPER SAMU Mezőgazdasági Gépraktára

Budapest, V., Váci-körut 52.

Ajánlja mérsékelt árakon leg-
jobbnek elismert, amerikai
„OHIO”

kukoriczszártépő-
gépeit, melyek szecska-
vágásra is kitűnően al-
kalmasak, továbbá „RE-
FORM” takarmányfül-
lesztő-, ré-
pavágó-, bur-
gonyaosztályozó- és szal-
makötélfonó-gépeit és
fedett biztonsági járgá-
nyait. — SACK RUDOLF

elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi „WESTFALIA” műtrágyaszóró-
gépeknek kizárólagos képviselője.

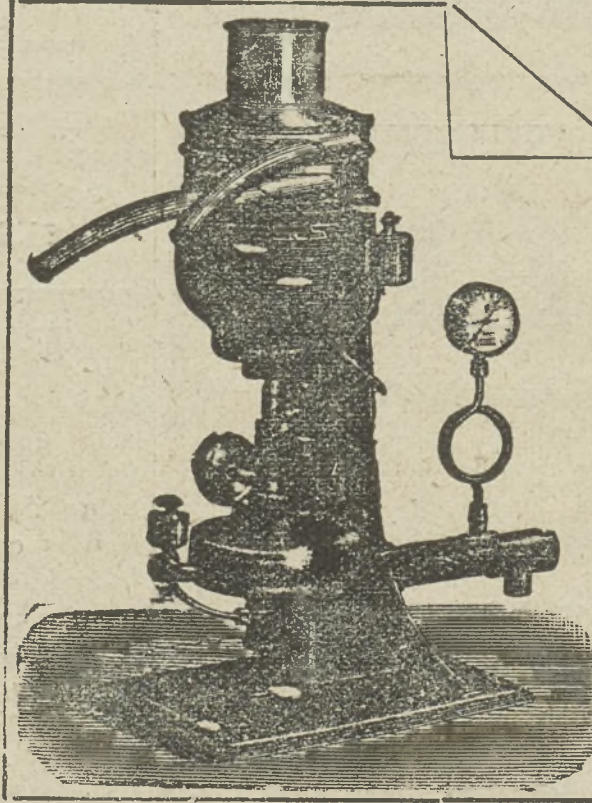
ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

iroda, raktár és gyártelep:
VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok
kézi és erőhajtásra

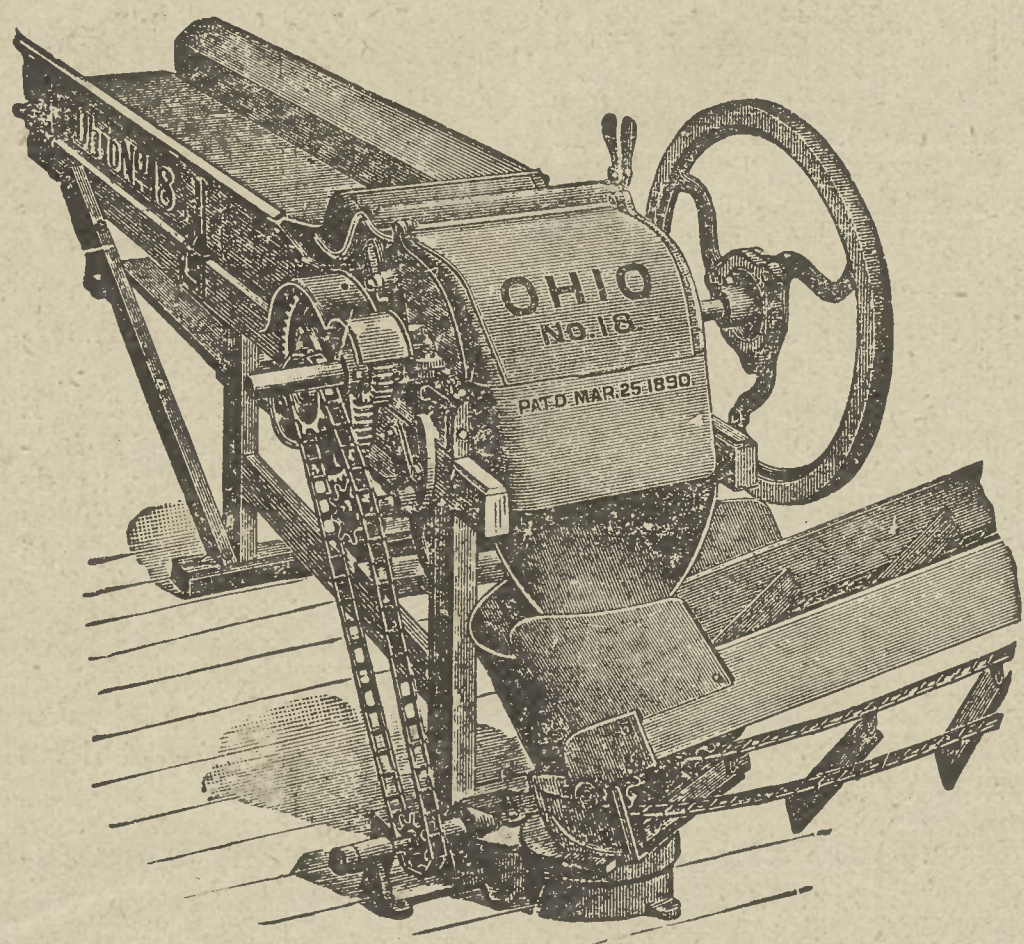
40—2000 ltr óránkénti munkabírással.
Mindennemű tejgazdasági eszközök
és gépek gyártása. Tejgazdasági te-
lepek berendezése és átalakítása.
Díjtalan tanácsadás minden tejjaz-
dasági kérdésben. Árjegyzékek, ter-
vek és költségvetések bérmentve.

Több mint 770 első díj!

Több mint 500.000 Alfa-Laval
Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb !!

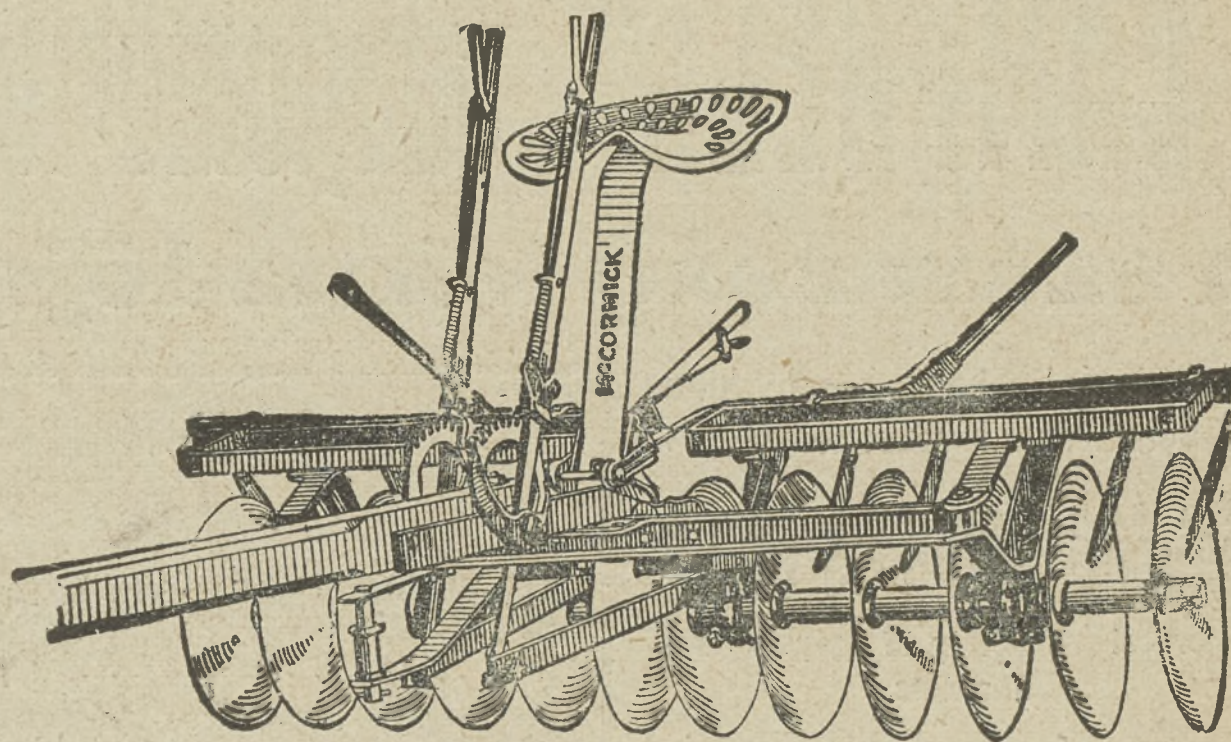
„OHIO“ EREDETI & AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

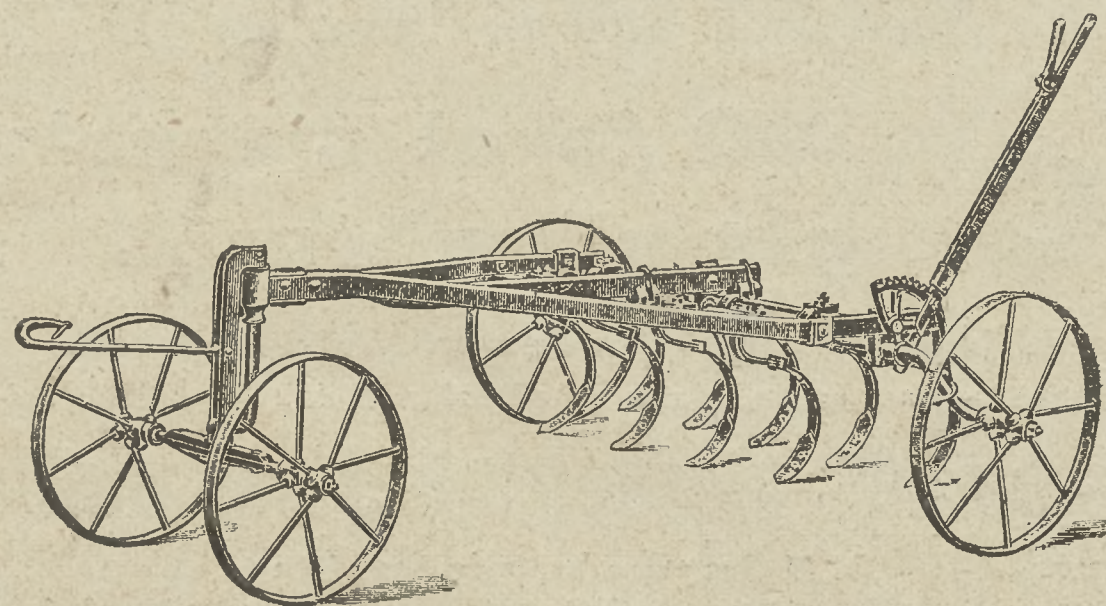
a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, U., Alkotmány-utca 12.
J. E. KNECHT, igazgató.

A jó talajelőkészítés leg- célszerűbb eszköze a : rugós fogu cultivator,

mely a hó által megnyomott őszi szántás fellazítá-
sára, továbbá porhanyításra, gyomirtásra kiválóan
alkalmas. — Vonószükségletük csekély, munkájuk
igen szapora.

Leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

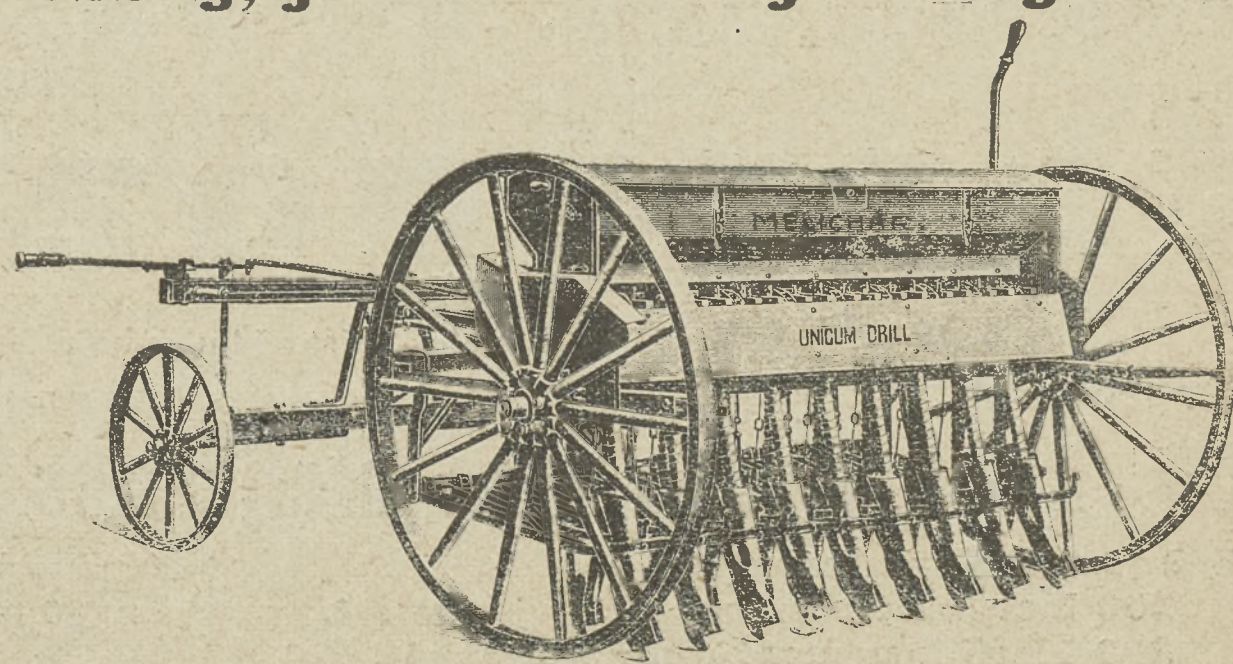
Bächer Rudolf

eke és talajmivelő eszközök gyáranak
magyarországi főraktára:

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Az eredeti Melichár-féle „UNICUM DRILL“ a gazdák legkedveltebb vetőgépe.

Egyenletes magelosztás,
egyszerű kezelés,
kevés vonóerőszükséglet és
tartósság, jellemző tulajdonságai.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Ábrás leirást és ajánlatot díjmentesen küld:

Melichár Ferencz

vetőgépgyáranak magyarországi főraktára:

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak:

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

Eredeti

„CAMPBELL” talajtömörítő

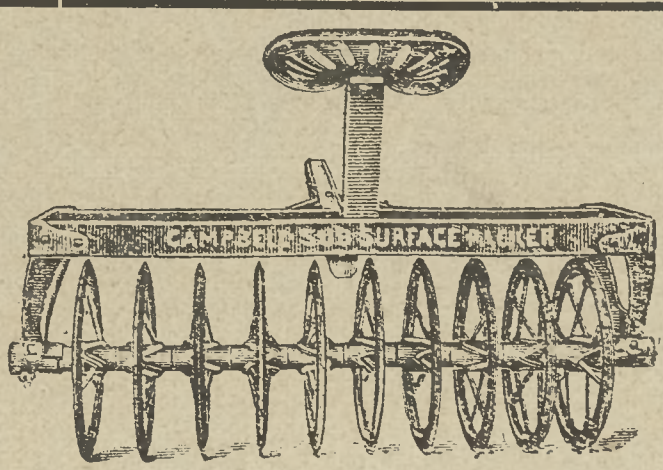
a szárazság leküzdője

Ismertetést készséggel küld
magyarországi vezérképviselő:

Kovács Soma és Társa

amerikai talajmívelő - gépek be-
hozatala

Arad.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOB B É S LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAŰZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János

Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórák, főtárlója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez

legelőnyösebben szerezhető be a

Szegedi kenderfonógyár részv.-társ.-nál Szegeden,

mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak I-a manilla kenderből évente 2500 métermázsa ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért kg.-ként, kbelül 350 méter hosszúság mellett, legnagyobb, kbelül 50 kg. hordképességért, megfelelő gombolyításért **teljes felelősséget** vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal **bármely külföldi ajánlatnál**

100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban

szállítjuk a gazdaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kbelül 10%-kal olcsóbban ajánlott **hazai** fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.

☛ **Gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** stb. legjobb beszerzési forrása. ☛

Hirdetés.

A békési uradalom

tiszta magyar alföldi fajta gulyabeli szarvasmarhatenyésztéséből **tizenhét darab kétéves hágóképes**

tenyészbika eladandó.

Az eladás **folyó évi február hó elsején** veszi kezdetét és szabadkézből történik.

Venni szándékozók felkéretnek, miszerint Békésen, az uradalmi jószágfelügyelőségénél jelentkezzenek.

Vasuti állomás Békés és Békéscsaba, honnan Békésre motoros vonatok közlekednek.

Esetleges levélbeli kérdésekre készséggel ad felvilágosítást az urad. jószágfelügyelőség.

Empert Ernő

urad. jószágfelügyelő.

VILÁGREKORD!

A világon a leg-
első szabadalm.

forrógőzeke

VILÁGREKORD!

Kétgéprendszerű

300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. ::::

Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstöső-tulhevitője. — **Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.**

Egyetlen gőztulhevitő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

E G jegyű gép, mindegyik:

200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevitő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E K jegyű gép, mindegyik:

170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. — Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektussal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága

Interurban telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyezim: Kemna Budapest.